

KONTAKT

Biuro Rozwoju Gospodarczego i Współpracy Międzynarodowej
Urząd Miasta Łodzi
ul. Piotrkowska 104a, 90-926 Łódź

www.invest.lodz.pl
www.linkedin.com/company/invest-in-lodz

e-mail: boi@uml.lodz.pl
tel. 42 638 59 39
fax 42 638 59 40

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego

Program rozwoju i promocji potencjału gospodarczego miasta Łodzi i regionu łódzkiego realizowany jest w ramach projektu pn. "Internacjonalizacja gospodarcza przedsiębiorstw z regionu łódzkiego poprzez dedykowane działania promocyjne i terytorialny marketing gospodarczy", współfinansowanego z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa łódzkiego na lata 2014-2020.

ŁÓDŹ – MIASTO PRZYJAZNE INWESTOROM INTERNACJONALIZACJA

RAPORT DELOITTE

Źródło: materiały UMŁ

SPIS TREŚCI

Internacjonalizacja

Wprowadzenie	03
Kontekst gospodarczy	04
Kluczowe branże i sektor MŚP	08
AGD	08
BIOTECHNOLOGIA	09
ICT	09
BSS	10
SEKTOR MŚP	12
Kluczowe czynniki atrakcyjności gospodarczej i inwestycyjnej Łodzi i regionu	13
Lokalizacja	13
Koszty	14
Zasoby ludzkie	14
Innowacyjność	16
Infrastruktura	16
Miasto do życia	18
Duopolis	20
Nowy jedwabny szlak	24
Działania Miasta i polityka miejska	27

WPROWADZENIE

Coraz częściej atrakcyjność inwestycyjną lub gospodarczą rozpatruje się w kontekście miast i regionów, a nie krajów czy części świata. Mają one swoją specyfikę i charakterystyczne cechy, które chcą podkreślać, by wyróżnić się na tle innych. Łódź, podobnie jak inne duże miasta, staje do wyścigu o inwestorów, przedsiębiorców i nowych mieszkańców. Chce im zaproponować lepszą jakość życia, pracy i funkcjonowania biznesu. Starania o te zasoby przyjmują jednak inny kształt niż dekadę czy dwie temu. Coraz częściej rywalizację zastępuje poszukiwanie synergii pomiędzy sąsiadującymi miastami. Idea duopolis, czyli koegzystencji i współpracy z Warszawą, jest bliska Łodzi, która stara się opracować komplementarną ofertę ze stolicą, bazując m.in. na dogodnej komunikacji pomiędzy aglomeracjami.

Widocznie zmiany w mieście, zarówno związane z prowadzeniem działalności gospodarczej, strukturą branżową działających tu przedsiębiorstw, jak i samą infrastrukturą wynikają z działań i inwestycji prowadzonych przez władze Łodzi. W coraz mniejszym stopniu miasto kojarzy się z fabrykami włókienniczymi, coraz bardziej z przemysłem kreatywnym i nowoczesnym włókiennictwem, IT czy nowoczesnymi technologiami dla biznesu. Łódź nie odcina się jednak od swojej przeszłości. Pofabryczna zabudowa wciąż cieszy oko, szczególnie tych, którzy potrzebują kreatywnych przestrzeni. Przeformułowanie myślenia o rozwoju Łodzi i eksponowanie jej największych atutów ma także związek z nowymi wyzwaniami, przed jakimi stoją

miasta czy makrotrendami (np. związany z zmianami klimatu, nowymi nawykami, wykorzystaniem technologii), które dotyczą niemal każdej dziedziny życia. Nie znaczy to jednak, że Łódź nie musi się uporać także ze swoimi, właściwymi dla miasta, problemami.

Władze miasta i regionu chcą aktywnie reagować na zmiany. Wymaga to jednak odpowiedniej diagnozy, stąd pytania, które stawiamy w tym raporcie:

- Jaki jest potencjał Łodzi i regionu w kontekście funkcjonowania biznesu oraz procesów internacjonalizacji?
- Jakie są mocne strony miasta oraz województwa łódzkiego, co stanowi o jego atrakcyjności inwestycyjnej, uwzględniając kluczowe dla regionu branże?

Część 1 raportu – „Internacjonalizacja” – prezentuje ogólne uwarunkowania prowadzenia biznesu w Łodzi i regionie. Przedstawiamy w nim zbiór kluczowych wniosków, które są rozwijane w kolejnych, tematycznych raportach. To zbiór wskazówek i rekomendacji do „Programu rozwoju i promocji potencjału gospodarczego miasta Łodzi i regionu łódzkiego”, powstającego w ramach projektu „Internacjonalizacja gospodarcza przedsiębiorstw z regionu łódzkiego poprzez dedykowane działania promocyjne i terytorialny marketing gospodarczy”, współfinansowanego

z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa łódzkiego na lata 2014-2020.

Raport jest skierowany do przedsiębiorców, szczególnie tych reprezentujących małe i średnie firmy, jak i inwestorów, stąd prezentowana perspektywa spojrzenia na Miasto i region obejmuje głównie zagadnienia gospodarcze.

Źródło: Arkadiusz Leśniewski

KONTEKST GOSPODARCZY

Łódź jako atrakcyjne miejsce lokowania inwestycji.

Kluczowe cechy Łodzi jako miejsca lokowania inwestycji:

1

Łódź jest dużym rynkiem pracy. W 2018 r. w mieście mieszkało prawie 690 tys. osób, a w całej aglomeracji ponad 1 mln. W wieku produkcyjnym jest ponad 400 tys. osób.

2

Mocną stroną miasta jest centralne położenie oraz rozwinięte i stale ulepszane szlaki komunikacyjne – drogowe, kolejowe i lotnicze.

3

Miasto oferuje inwestorom liczne i dobrze przygotowane tereny i powierzchnie inwestycyjne – zarówno pod działalność produkcyjną, logistyczną i magazynową (m.in. w ramach łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej), jak również biurową, m.in. na obszarze Nowego Centrum Łodzi, w bliskim sąsiedztwie dworca Łódź Fabryczna.

4

Łódź jest atrakcyjnym miejscem do lokowania inwestycji z uwagi na korzystną relację płac i innych kosztów prowadzenia działalności do kosztów utrzymania. Z punktu widzenia pracowników ważnym elementem są rosnące płace.

5

Miasto prowadzi wiele działań, których celem jest podnoszenie jakości życia mieszkańców (czyli także potencjalnych pracowników). Warto podkreślić dostępność terenów rekreacyjnych i zielonych, ciekawą ofertę instytucji kultury, rozwijający się rynek gastronomiczny, a także unikalny, postindustrialny klimat.

6

Łódź jest dużym miastem akademickim, do najważniejszych uczelni wyższych należą Politechnika Łódzka i Uniwersytet Łódzki, Akademia Sztuk Pięknych, Uniwersytet Medyczny i Państwowa Wyższa Szkoła Filmowa, Telewizyjna i Teatralna.

7

Miasto jest coraz lepiej oceniane nie tylko przez mieszkańców, coraz lepszy jest jego wizerunek również na zewnątrz, przez co zaczyna być rozważane jako potencjalny kierunek relokacji pracowników, co potwierdzają badania prowadzone regularnie przez miasto.

8

Inwestycje w Łodzi realizujące ideę duopolis dają dostęp do zasobów rynku warszawskiego (pracowników, klientów, kontaktów biznesowych) przy znacznie niższych kosztach prowadzenia działalności.

9

Inwestując w Łodzi przedsiębiorstwa uzyskują dostęp do zachęt inwestycyjnych oferowanych przez Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego, łódzką Specjalną Strefę Ekonomiczną, Łódzką Agencję Rozwoju Regionalnego oraz Wojewódzki i Powiatowy Urząd Pracy.

10

Łódź znajduje się na trasie inwestycji realizowanych w ramach inicjatywy Nowego Jedwabnego Szlaku, co stwarza dodatkowe szanse inwestycyjne oraz może pozytywnie wpływać na konkurencyjność miasta.

Łódź jest trzecim pod względem liczby mieszkańców miastem w Polsce, zalicza się do głównych ośrodków gospodarczych i kulturalnych, a także jest jednym z głównych punktów tranzytowych na transportowej mapie kraju. Co ważne, dysponuje też znaczącym potencjałem do dalszego rozwoju w przyszłości z uwagi na swoje unikalne cechy, takie jak przemysłowe tradycje, centralną lokalizację, rozwój połączeń drogowych, kolejowych i lotniczych, a także możliwości współpracy z Warszawą w formule duopolis. Łódź jest szczególnie atrakcyjna dla inwestorów zagranicznych z uwagi na korzystną relację kosztów pracy i utrzymania, co pozwala przyciągnąć wykwalifikowanych specjalistów przy niższym poziomie kosztów niż w innych dużych miastach w Polsce.

Poniżej przedstawione zostały kluczowe dane dotyczące gospodarki i rynku pracy w Łodzi i województwie łódzkim.

Ceny mieszkań w Łodzi (PLN)			
<35 m ²	35–40 m ²	40–50 m ²	50–60 m ²
4814,99	4516,96	4618,92	4549,13
60–70 m ²	70–80 m ²	80–100 m ²	>100 m ²
4599,23	4703,02	4268,34	4186,26

Źródło: Raport "Puls Biznesu" o cenach nieruchomości, na podstawie bankier.pl i Cenatorium, I kw. 2019 r.

32

Liczba uczelni wyższych w woj. łódzkim

12–14 €
mkw./miesiąc

Stawka czynszu biura klasy A w Łodzi¹

85

Liczba firm z branż innowacyjnych (BPO/SSC/IT/R&D) w Łodzi²

23 200

Zatrudnienie w branżach innowacyjnych (BPO/SSC/IT/R&D) w Łodzi²

Źródło: 1) Raport JLL, I kwartał 2019, 2) Raport ABSL, 2019

Koniunktura gospodarcza

Głęboka transformacja gospodarcza i społeczna, jaka dokonała się w Polsce w ciągu ostatnich trzech dekad, znalazła swoje odbicie w stałym wzroście PKB i poziomie życia w Łodzi. Ponadto wykwalifikowana kadra, innowacyjne firmy i konkurencyjność kosztów działania przełożyły się na znaczące, bezpośrednie inwestycje zagraniczne, które dodatkowo przyczyniły się do rozwoju i podniesienia statusu miasta.

Łódzka gospodarka rozwija się dynamicznie i jest już na poziomie innych polskich ośrodków przemysłowych.

Statystyka	Łódzkie	Dolnośląskie	Pomorskie	Wielkopolskie
Wartość PKB na osobę w województwie (zł) ¹	45 199	53 659	46 913	52 844
Wzrost PKB na osobę przez ostatnie 5 lat (2013-2017) ¹	12,5%	11,4%	13,2%	14,5%
Nakłady inwestycyjne w spółkach z udziałem kapitału zagranicznego w stosunku do nakładów inwestycyjnych ogółem ²	0,2	0,3	0,2	0,5
Udział przychodów netto ze sprzedaży produktów innowacyjnych w przedsiębiorstwach przemysłowych ²	6,46	8,83	12,63	6,94

Źródło: 1) GUS, Bank Danych Lokalnych (2018), 2) GUS, Rocznik Statystyczny Handlu Zagranicznego (2018)

Historia miasta

Współczesny obraz Łodzi i jej sytuacja gospodarcza są nierozdzielnie związane ze specyficzną historią miasta, w której przeplatały się okresy niezwykłego rozkwitu i głębokiego kryzysu. Łódź pod względem liczby mieszkańców przez wiele lat zajmowała drugie miejsce w Polsce, będąc jednocześnie głównym ośrodkiem handlu i przemysłu, przede wszystkim włókienniczego.

Teraz miasto ponownie doświadcza dynamicznego rozwoju i stoi przed szansą powrotu do grupy najmocniejszych ośrodków gospodarczych w Polsce.

Wiele obecnych, kluczowych cech Łodzi, takich jak unikalna architektura i urbanistyka, postindustrialna atmosfera, obecność licznych zabytków z przełomu

XIX i XX wieku czy lokalizacja na przecięciu wielu szlaków komunikacyjnych ma bezpośredni związek z historią miasta i jego dynamicznym rozwojem od lat 60. XIX.

Przez wiele dekad był to najważniejszy ośrodek przemysłowy na ziemiach polskich. To, co wówczas działo się w Łodzi, można porównać do najszybciej rozwijających się na przełomie XIX i XX w. miast na świecie – Manchesteru, Chicago, Los Angeles czy Jokohamy. Z tamtego okresu pochodzą liczne fabryki i inne obiekty przemysłowe, wille i pałace fabrykantów, mieszczańskie kamienice, obiekty kultury i budynki sakralne, które dziś są zabytkami unikatowymi na skalę światową.

Wielokulturowe dziedzictwo (żyła tu ludność polska, niemiecka, rosyjska i żydowska) jest do dziś widoczne

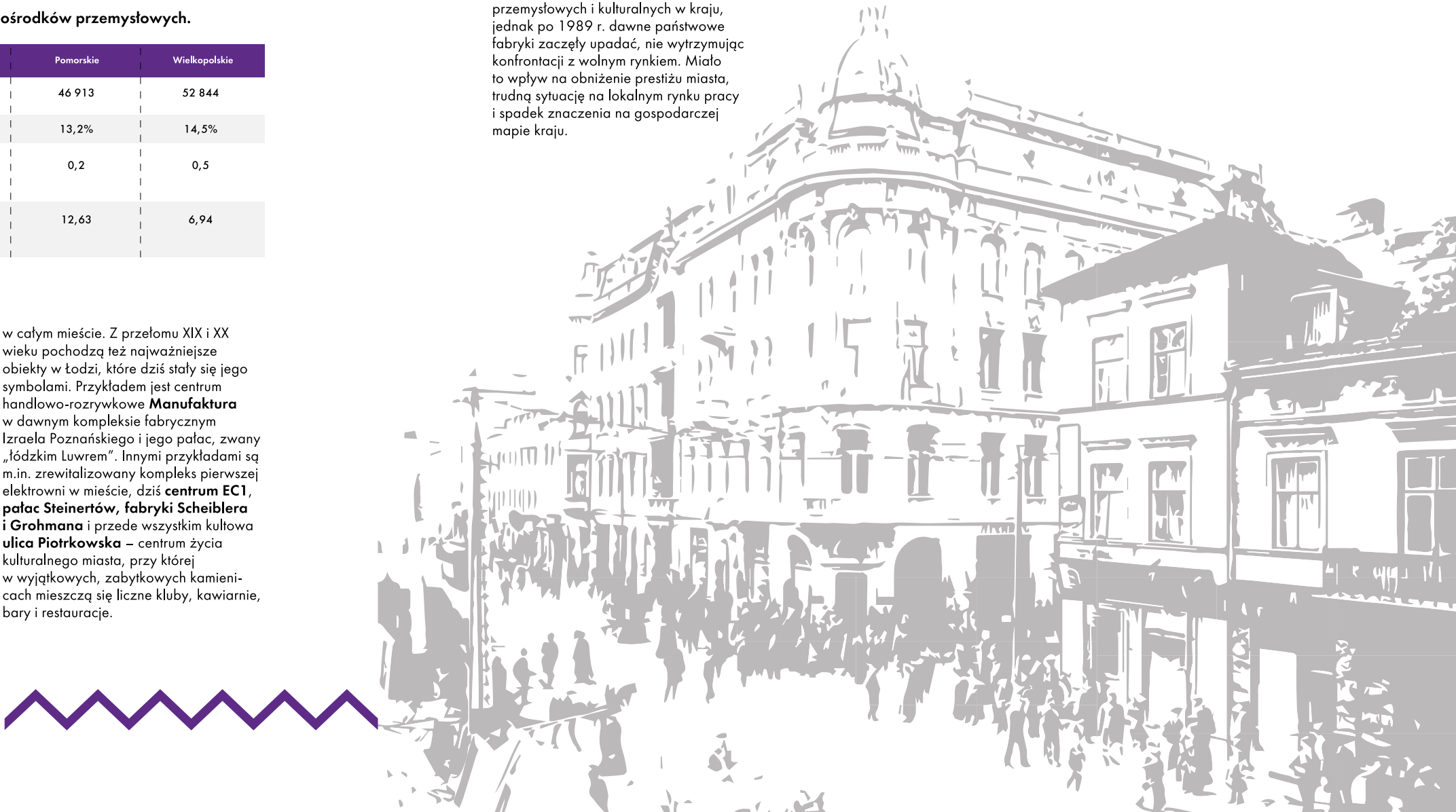
w całym mieście. Z przełomu XIX i XX wieku pochodzą też najważniejsze obiekty w Łodzi, które dziś stały się jego symbolami. Przykładem jest centrum handlowo-rozrywkowe **Manufaktura** w dawnym kompleksie fabrycznym Izraela Poznańskiego i jego pałac, zwany „łódzkim Luwrem”. Innymi przykładami są m.in. zrewitalizowany kompleks pierwszej elektrowni w mieście, dziś **centrum EC1**, **pałac Steinertów**, **fabryki Scheiblera i Grohmana** i przede wszystkim kultowa **ulica Piotrkowska** – centrum życia kulturalnego miasta, przy której w wyjątkowych, zabytkowych kamienicach mieszczą się liczne kluby, kawiarnie, bary i restauracje.

XX wiek przyniósł miastu wiele dramatycznych wydarzeń, a jego rozwój powstrzymały I i II wojna światowa. Kolejne wojny bezpowrotnie zniszczyły wielokulturowy charakter Łodzi.

Jednak mimo licznych kłopotów Łódź nie utraciła swoich unikalnych cech – tradycji przemysłowych, doskonałej lokalizacji, silnych uczelni kształcących na unikalnych kierunkach.

Obecnie miasto przeżywa okres dynamicznego rozwoju, nie tylko umiejętnie przyciągając międzynarodowych inwestorów z branży ICT, AGD i BSS, ale i zapewniając warunki rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw.

Po 1945 r. miasto ponownie zaczęło się rozwijać jako jeden z głównych ośrodków przemysłowych i kulturalnych w kraju, jednak po 1989 r. dawne państwowe fabryki zaczęły upadać, nie wytrzymując konfrontacji z wolnym rynkiem. Miało to wpływ na obniżenie prestiżu miasta, trudną sytuację na lokalnym rynku pracy i spadek znaczenia na gospodarczej mapie kraju.

KLUCZOWE BRANŻE I SEKTOR MŚP

W aglomeracji łódzkiej szybko rozwijają się polskie i zagraniczne przedsiębiorstwa reprezentujące nowoczesne branże, takie jak ICT, BSS, AGD czy biotechnologia i farmacja. Na przestrzeni ostatnich lat stały się bardzo ważnym elementem lokalnej gospodarki.

Znaczenie sektora IT dynamicznie rośnie a rozwiązania, które tworzą firmy z tej branży, odgrywają kluczową rolę niemal w każdym aspekcie życia. Rosnące zaawansowanie technologiczne urządzeń oraz wykorzystywanie nowoczesnych technologii wymaga zmian nie tylko w sposobach produkcji, ale i niezbędego rozwoju części projektowej oraz testowej całego procesu. A do tego potrzebne są wysoko wykwalifikowane kadry oraz możliwość ścisłej współpracy z dostawcami technologii i rozwiązań z sektora IT.

W nowoczesnej gospodarce rośnie także znaczenie nowoczesnego przemysłu, reprezentowanego m.in. przez branżę AGD, biotechnologię i farmację czy usługi dla biznesu. Dla każdej z tych branż ważna jest dostępność wykwalifikowanych pracowników oraz możliwość stworzenia sieci dostawców i kooperantów, co nie stanowi problemu w łodzi czy – szerzej – w regionie. Przykładowo, branża AGD w latach 2015-2018 zainwestowała 4,2 mld złotych w nowoczesne rozwiązania (fabryki działające zgodnie z założeniami przemysłu 4.0, połączone z nowymi liniami produkcyjnymi sprzętu Smart AGD) – największe inwestycje firm Bosch, Whirlpool i Miele realizowane były właśnie w łodzi.

Ambicje łódzkich firm, które są coraz bardziej widoczne za granicą, promują region jako potencjalne miejsce do współpracy. Pomagają także rozwijać ją na miejscu. Dzięki inicjatywie łódzkiego Klastra ICT, firmy z innych branż,

które do niego należą, mają możliwość wykorzystywania istniejącego potencjału oraz infrastruktury do rozwijania swoich działów R&D, IT lub e-commerce. Mogą dzięki temu skuteczniej konkurować na rynku jak i aktywniej reagować na zmieniające się potrzeby użytkowników.

W województwie łódzkim zidentyfikowanych zostało 6 branż kluczowych dla rozwoju regionu:

- Nowoczesny przemysł włókienniczy i modowy (w tym wzornictwo);
- Zaawansowane materiały budowlane;
- Medycyna, farmacja, kosmetyki;
- Energetyka, w tym odnawialne źródła energii;
- Innowacyjne rolnictwo i przetwórstwo rolno-spożywcze;
- Informatyka i telekomunikacja

AGD

Produkcja sprzętu AGD ma w Polsce wieloletnie tradycje, zwłaszcza jeżeli chodzi o tzw. „duże AGD”, czyli pralki, suszarki, zmywarki, sprzęt do gotowania, chłodziarki czy zamrażarki. Obecność wykwalifikowanej kadry zachęca do inwestycji czołowe, zagraniczne marki. Obecnie w Polsce znajduje się 30 fabryk należących do międzynarodowych korporacji, w których zatrudnionych jest blisko 27 tys. pracowników (20 proc. to pracownicy umysłowi). Powstaje w nich rocznie ok. 22 mln sztuk dużego AGD, co stanowi ponad 30 proc. łącznej produkcji Unii Europejskiej. Całkowita wartość produkcji tego sektora w Polsce przekracza 23,5 mld zł.

AGD jest też jedną z kluczowych branż eksportowych. Za granicę trafia ponad 19 mln szt. dużego AGD, o wartości ok. 17 mld złotych, głównie do Niemiec, Wielkiej Brytanii, Francji oraz Włoch. Wyniki importu są mniej imponujące.

Obecnie do Polski importowanych jest około 3 mln sztuk dużego AGD, głównie z Chin. Region łódzki jest jednym z największych skupisk fabryk sektora AGD w Polsce. Zlokalizowane na terenie województwa zakłady należące do największych światowych potentatów, produkują około 37 proc. dużego AGD w Polsce (ok. 8.3 mln sztuk rocznie). Zatrduniają one ponad 9 tys. pracowników.

Łódź od prawie 25 lat jest strategicznym miejscem na europejskiej i polskiej mapie firmy BSH. To właśnie tutaj została otwarta pierwsza fabryka koncernu w Polsce, w połowie lat 90. ubiegłego wieku. Wieloletnia obecność firmy w łodzi oraz jej dynamiczny rozwój pokazują, że miasto jest atrakcyjne dla inwestorów. BSH jest dziś jednym z największych pracodawców w regionie, wykorzystującym dostępność i potencjał ambitnej i kreatywnej kadry. We wrześniu 2019 r. koncern uruchomił nową fabrykę zmywarek (planowane zatrudnienie 1500 osób), która ma stać się największym i jednym z najnowocześniejszych zakładów produkcyjnych w Grupie BSH.

Konsekwencją dynamicznego wzrostu produkcji w łódzkich fabrykach było otwarcie w 2018 r. centrum logistycznego, które należy do największych tego typu obiektów w Polsce. W 2019 r. BSH uruchomiła nowoczesne Centrum Badawczo-Rozwojowego obszaru suszarek do ubrań i pralek, jeszcze bardziej związując się z miastem.

Jesienią 2019 r. ruszyła produkcja w nowej fabryce pralek firmy Miele, zlokalizowanej w łódzkiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej. Po zakończeniu inwestycji ma tu powstawać ok. 250 tys. pralek rocznie. Początkowo w nowym zakładzie znalazło zatrudnienie ok. 350 osób, a docelowo będzie ich tu pracować aż 1500.

Rok wcześniej nową fabrykę suszarek bębnowych uruchomiła w łodzi firma Whirlpool. Już w 2019 r. zakład ma opuścić ponad 480 tys. urządzeń, a po osiągnięciu pełnej wydajności aż 1,2 mln rocznie.

Te inwestycje potwierdzają strategiczną pozycję regionu łódzkiego w polskiej branży AGD, który stał się największym, obok Dolnego Śląska oraz Wronek, klastrem dużego AGD w Polsce. Sektor ten wspierany jest przez silną grupę poddostawców, którzy współpracują z producentami dostarczając niezbędne części lub podzespoły. W większości są to duże zagraniczne zakłady zatrudniające powyżej 250 pracowników.

BIOTECHNOLOGIA

Sektor biotechnologiczny w Polsce jest relatywnie młodą branżą, jednakże wielu ekspertów zgodnie twierdzi, że należy do najszybciej rozwijających się nie tylko na rynku lokalnym, ale również na poziomie europejskim. To konsekwencja obecności polskich grup badawczych w najbardziej znaczących oraz wpływowym projektach biotechnologicznych oraz silnej pozycji polskich specjalistów IT na świecie. Przekłada się to na coraz większe zainteresowanie rodzimym rynkiem biotechnologicznym, co z kolei wpływa na obecność podmiotów wspierających grantami takie projekty. Bardzo sprzyjające otoczenie rynkowe sprawia, że biotechnologicznych firm w Polsce szybko przybywa.

Najbardziej miarodajnym wskaźnikiem zaangażowania państwa w stosowanie biotechnologii jest liczba przedsiębiorstw działających w tej branży, określona na podstawie klasyfikacji OECD. W 2017 r. było ich 188, a ich łączne nakłady wewnętrzne na działalność biotechnologiczną wyniosły ponad 825,8 mln zł. To więcej o 8,5 proc. niż rok wcześniej. Dominują tu małe firmy (zatrduniają do 49 osób), których jest ok. 60 proc., średnie stanowiły 23,4 proc., a duże

– 16,5 proc. łączne zatrudnienie w 2017 sięgnęło blisko 9,5 tys. osób, z czego około 35 proc. stanowili pracownicy sektora przedsiębiorstw.

Jeżeli chodzi o region łódzki to w 2017 r. zarejestrowanych było 18 przedsiębiorstw o łącznych nakładach wewnętrznych na działalność biotechnologiczną wynoszących ponad 84,5 mln złotych. Całkowite zatrudnienie to prawie 700 osób, z czego około 35% stanowią pracownicy sektora przedsiębiorstw. Znaczna część polskich firm biotechnologicznych koncentruje swoją działalność na ochronie zdrowia, w tym na produkcji leków. Zainteresowanie tą działalnością bierze się też stąd, że patenty chroniące popularne obecnie leki w niedługiej przyszłości stracą swoją ważność. Ostatnio coraz bardziej widoczny jest także wzrost poziomu finansowania badań naukowych, co ma przełożyć się na powstanie nowoczesnych i innowacyjnych leków. Polska ma mocną pozycję w Europie w produkcji leków biopodobnych. Leki te mają potencjał wejścia na rynki w miejsce wielu leków biologicznych, których obecna sprzedaż wynosi około 40 mld euro, co może przełożyć się na znaczące obniżenie kosztów opieki zdrowotnej.

Przemysł farmaceutyczny na terenie województwa łódzkiego jest w znacznym stopniu rozwinięty. Swoje siedziby ma tutaj wiele znanych i cenionych firm farmaceutycznych, których produkty są już od wielu lat stosowane przez klientów w Polsce i za granicą. Znajduje się tutaj jedna z najprężniej rozwijających się polskich spółek biotechnologicznych, jaką jest firma Mabion, która posiada kompetencje do kompleksowego rozwoju i wdrażania leków biotechnologicznych, począwszy od fazy ich projektowania aż do rejestracji gotowego leku. W regionie łódzkim znajdują się również zakłady produkcyjne oraz naukowe Grupy Adamed, która w swoim portfolio ma już ponad 250 leków. Firma ma przedstawicielstwa w wielu krajach na całym świecie.

Wieloletnie tradycje związane z województwem łódzkim ma również mająca swoją siedzibę w Kutnie firma Polfarmex S.A, której produkty dostępne są na rynkach europejskich oraz również na Dalekim Wschodzie.

Ponadto, region łódzki dzięki obecności zaawansowanego zaplecza naukowo-technicznego, którym dysponują m.in. uczelnie, jest doskonałym miejscem do dalszego rozwoju tej branży w kraju. Pomóc w tym może także obecność dwóch międzynarodowych koncernów farmaceutycznych: Novartis i Takeda oraz nowoczesnego centrum wdrożeniowego dla biznesu, wyposażonego w najwyższej klasy sprzęt badawczy, superkomputer oraz laboratoria biotechnologiczne, czyli Bionanoparku.

ICT

Informacje zawarte w „Perspektywie rozwoju polskiej branży ICT do roku 2025” pokazują, że dobra kondycja polskiej gospodarki, jej dynamiczny rozwój oraz obecność wysoko wykwalifikowanej kadry pracowniczej połączonej z niskimi kosztami pracy stanowią silny magnes dla inwestycji zagranicznych w Polsce, co znacząco przekłada się na pozycję polskiego sektora ICT na arenie międzynarodowej. Pod względem przychodów największym segmentem polskiego ICT jest telekomunikacja, natomiast do największych specjalizacji możemy zaliczyć m.in. usługi informatyczne polegające na tworzeniu oprogramowania, centra usług wspólnych oraz tworzenie gier komputerowych. Złuszcz silny rozwój tej ostatniej kategorii istotnie wpływa na popularność oraz rozpoznawalność tego sektora w Polsce i za granicą.

W Polsce w branży ITC pracuje obecnie ok. 430 tys. osób, z czego około 75 proc. w usługach informatycznych. Zatrudnienie rośnie o około 6 proc. rocznie, natomiast lista nowopowstałych firm w tempie 10,1 proc. rocznie.

Udział branży ICT w PKB w 2017 r. wyniósł 8 proc. Ponadto jest to sektor, który przoduje pod względem liczby powstających startupów. Ponad 50 proc. nowopowstających firm jest związanych z tą branżą (e-commerce, oprogramowania dla firm, internet rzeczy oraz Big Data).

Dziś sektor IT to jedna z kluczowych branż w regionie. Zarobki w łódzkich firmach IT są stosunkowo wysokie: w zależności od stanowiska oraz doświadczenia wahają się w granicach od 3750 zł (Help Desk) do 15 000 zł (Security Administrator). Ponadto sektor ten charakteryzuje się szczególną dbałością o warunki pracy oraz o szeroką ofertę benefitów. Obecnie w regionie łódzkim działa ok. 7000 podmiotów gospodarczych związanych z branżą ICT. I choć ostatnio tempo powstawania nowych startupów w łodzi nieznacznie spadło, w odwróceniu tego trendu mogą pomóc takie miejskie inicjatywy, jak SKY HUB, Centrum Off-Piotrowska czy konkurs „Młodzi w łodzi – Mam Pomysł na Startup”. Zachęcają one do łączenia młodego biznesu różnych środowisk z potencjalnymi kontrahentami czy inwestorami. W 2018 do konkursu przystąpiło 105 startupów, spośród których wyłoniono 17 laureatów. Analizując łódzkie startupy IT, do najliczniejszej grupy należą te specjalizujące się w internecie rzeczy, modzie oraz designie. Ważne dla branży jest także to, że w regionie jest ok. 6000 studentów kierunków ICT, z których rocznie studia kończy około 1000 absolwentów.

W łodzi obecne są również podmioty zajmujące się zagadnieniami sztucznej inteligencji, robotyzacji i automatyzacji procesów. Jednostka biznesowa banku Nordea - Robotics Centre of Excellence (jedna z największych tego typu jednostek w Europie) – zajmuje się automatyzacją procesów biznesowych dla całej Grupy Nordea, poczynając od analizy i dokumentacji procesów, poprzez konfigurację i testy robotów, po kontrolę oraz utrzymanie zautomatyzowanych procesów na produkcji. Jednocześnie jednostka jest odpowiedzialna za pełne

spektrum zadań powiązanych z robotyką, takich jak optymalizacja obszarów biznesowych, współpraca z IT oraz testowanie nowoczesnych rozwiązań, utrzymywanie i doskonalenie istniejących robotów.

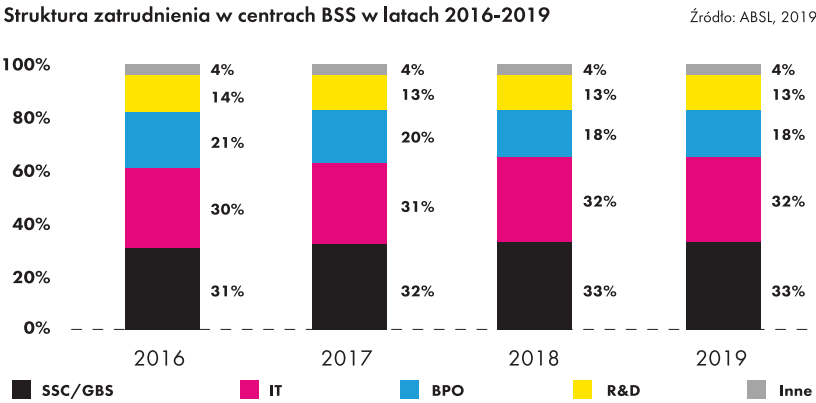
W mieście powstał też klaster ICT, mający ułatwiać przepływ informacji pomiędzy różnymi przedstawicielami tego sektora (firmy, środowisko naukowe, startupy itp.). Oferta klastra jest uzupełniona o staże czy organizację spotkań z potencjalnymi inwestorami w celu profesjonalnego zaprezentowania łódzkiej branży IT.

Łódź wnosi swój wkład również w rozwój branży gier komputerowych. W proces rozwoju branży włączają się także uczelnie, organizując np. Ogólnopolski Konkurs Zespołowego Tworzenia Gier Komputerowych. Jest to platforma umożliwiająca spotkanie wykładowców, studentów oraz firm związanych z tą właśnie dziedziną IT. W planach łódzkich szkół wyższych jest wspólne powołanie Akademii Tworzenia Gier, która będzie oferować m.in. interdyscyplinarne kierunki studiów przy współpracy największych światowych firm IT oraz dofinansowanie do najambitniejszych projektów. Branża gier komputerowych jest również istotnym elementem programowym Centrum Komiksu i Narracji Interaktywnej, które funkcjonuje w ramach edukacyjno-kulturalnego kompleksu EC1.

Warto również wspomnieć, że Łódź, dzięki obecności globalnych firm z branży nowoczesnych technologii (takich jak Ericsson czy Huawei), zamierza być jednym z pierwszych miastem w Polsce, w którym zostanie wprowadzona technologia 5G. Obecnie prowadzone są prace przygotowawcze oraz instalacyjne do przeprowadzenia testów sieci 5G na terenie Kampusu Politechniki Łódzkiej.

BSS w Polsce

Business Shared Services jest obecnie jedną z branż najdynamiczniej rozwijających się nie tylko w kraju, ale całym regionie Europy Środkowej i Wschodniej. W pierwszym kwartale 2019 r. w Polsce działało ok. 1400 centrów BPO, SSC/GBS, IT oraz R&D, zatrudniających ponad 300 tys. pracowników. Wśród nich 54 centra zatrudniały co najmniej 1000 osób, a w 10 największych pracowało ponad 56 tys. osób. W ostatnich latach w branży obserwowany był dynamiczny wzrost liczby zatrudnionych, w średnim tempie prawie 13 proc. r/r, a w 2019 r. ta dynamika się utrzyma (ok.10 proc.). W efekcie centra usług wspólnych i B+R będą zatrudniać ponad 330 tys. osób.

W ostatnich latach niewielkim zmianom ulegała struktura tego sektora w Polsce. Najwięcej pracowników zatrudniają centra typu SSC/GBS (33 proc.), a na drugim miejscu znajdują się centra IT (32 proc.), których udział stopniowo rośnie. Z kolei nieznacznie spada znaczenie centrów typu BPO (obecnie 18 proc.). Na stabilnym poziomie utrzymuje się udział centrów typu R&D (13 proc.) oraz innych typów (4 proc.).

Struktura zatrudnienia jest dość zróżnicowania pomiędzy miastami, w których zlokalizowana jest największa liczba centrów BSS. SSC/GBS dominują w Krakowie (45 proc. łącznego zatrudnienia) i Warszawie (42 proc.), natomiast centra IT zatrudniają największy odsetek pracowników w Katowicach (46 proc. wszystkich pracowników BSS w tym mieście) i Trójmieście (44 proc.). W łodzi dominującymi typami są centra IT (37 proc. pracowników) i BPO (34 proc.), najmniejszy jest udział centrów R&D (6 proc.). Biorąc pod uwagę całkowitą liczbę zatrudnionych wyróżniającymi się lokalizacjami są Kraków (22,8 proc.

wszystkich pracowników sektora), Warszawa (18,3 proc.) i Wrocław (15,5 proc.). Na kolejnych miejscach znajduje się Trójmiasto (8,7 proc.), Katowice (7,7 proc.) i Łódź (7,6 proc.). Interesującym trendem jest zmniejszanie udziału procentowego największych lokalizacji (Kraków, Warszawa, Wrocław), przy szybszym rozwoju bezpośredniego zaplecza (Trójmiasto, Aglomeracja Górnośląska, Łódź i Poznań).

BSS w Łodzi

W 2019 r. w łodzi w branży BSS w 85 centrach było zatrudnionych ponad 23 tys. pracowników. W ciągu ostatniego roku (I kw. 2018 - I kw. 2019 r.) powstało 6 nowych centrów, a wzrost zatrudnienia wyniósł 14 proc. Ostatnie inwestycje zrealizowały firmy BFF Banking Group, Digital Teammates, Enigma Pattern, Panasonic Electric Works, Philips Polska i Solar Polska. Średnie zatrudnienie w jednym centrum wyniosło 273 pracowników i pod tym względem Łódź ustępowała jedynie centrom w Krakowie (321

pracowników) i Wrocławiu (281 pracowników). W mieście działa 11 ośrodków zatrudniających ponad 500 pracowników, a do największych inwestorów należą takie firmy jak Accenture, Atos GDC Polska, Infosys Poland, McCormick Shared Services – EMEA i Whirlpool Company Polska.

Istotny jest fakt, że oprócz nowych inwestycji następuje rozwój już istniejących firm z branży BSS, także pod względem wzrostu liczby, skali i stopnia zaawansowania obsługiwanych procesów. Wśród już funkcjonujących na rynku firm, 75 proc. planuje wzrost zatrudnienia w najbliższym roku, a 87 proc. zapowiada rozszerzenie działalności poprzez dodanie nowych procesów lub poszerzenie zakresu geograficznego już świadczonych usług (obsługa kolejnych krajów w ramach wykonywanych procesów). Jedynie 3 proc. firm planuje redukcję zatrudnienia, a 1 proc. ograniczenie zakresu działalności .

Oprócz zidentyfikowanych, kluczowych branż dla regionu łódzkiego, należy

Kluczowe branże w regionie łódzkim

Źródło: Opracowanie własne Deloitte

	BSS	ITC	AGD	Biotechnologia
Zatrudnienie	23 200	Branża IT - 8000 (w tym: 20 proc. IT support, 30 proc. software, 45 proc. sieci komputerowe i bezpieczeństwo i 5 proc. - ERP) Branża ICT - 23 000	9 000	700 (zatrudnienie w dziedzinie biotechnologii)
Najbardziej rozpoznawalni pracodawcy	Accenture, Adaptive, BFF Banking Group, Barry Callebaut, Business Support Solutions, BSH, Clariant, Capita Customer Solutions, Conduent, Flint Group, Fujitsu, DXC Technology, Infosys, McCormick Shared Services, Nordea, Philips, Singify, Orange, T-mobile, PWC, Takeda, Tate&Lyle, UPS, Whirlpool, Panasonic Electric Works	BSH, ABB, Accenture, Asseco Data Systems, Bluerank, Comarch, Commerz Bank, Cybercom, GFT, Ericsson, Fujitsu, GFT, Harman, Hexagon, Makolab, Idemia, Sii, STX Next, Transition Technologies, Tricentis, Digital Teammates, Digital Workforce, Tom Tom, ZF, Hycam	MIELE, B/S/H, Whirlpool Wybrani poddostawcy: PAS Polska sp. z o.o. XOXO SOLUTIONS Dradura Polska sp. z o.o. PIENGINEER Przemysław Piechota Geplastyk Polska sp. z o.o. EGO Polska sp. z o.o. Mecalit Polska sp.z o.o. Coko-Werk Polska sp. z.o.o.	Proteon Pharmaceuticals, Celther Polska, Adamed, Alfafarm, BioGen, EuroFins, Napiferyn BioTech, Sensilab, Ifotam, Ichem, Pelion, Master Pharm, Polfarmex, Polfa Kutno
Kraj pochodzenia inwestorów	USA, Polska, UK, Szwecja, Finlandia, Dania, Norwegia, Francja, Niemcy	Polska, Szwecja, Francja, USA, Niemcy, Japonia	Niemcy, USA	Polska, Francja

również zwrócić uwagę na rosnącą aktywność małych i średnich firm. Przedsiębiorstwa te mogą należeć zarówno do opisanych powyżej branż, jak również reprezentować inne dziedziny nauki czy przemysłu. Poniższy opis oraz przedstawione dane statystyczne pozwolą wyciągnąć wnioski odnośnie obecnej pozycji regionu łódzkiego na tle kraju, jak również pomogą zaplanować dalsze działania związane z rozwojem sektora MSP.

SEKTOR MŚP

Małe przedsiębiorstwa to takie, w których łączna liczba pracowników jest mniejsza niż 50, a całkowity bilans roczny nie przekracza 10 mln euro.

W 2017 r. w Polsce było zarejestrowanych niemal 54 tys. małych firm co stanowi 6-procentowy spadek w stosunku do roku poprzedniego. Spośród wszystkich grup, sektor MSP miał najmniejszy udział w tworzeniu PKB – 8,5 proc. (2016 r.), a przyjmując wartość PKB generowaną przez sektor przedsiębiorstw za 100 proc. – 11 proc. MPS generowały 12,2 proc. miejsc pracy (ok. 1,1 mln pracujących w 2017 r.), zatrudniając średnio 21 osób. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie na zatrudnionego wyniosło w tym sektorze 3981 zł (o 260 zł więcej niż w 2016 r.).

Jednak polskie małe przedsiębiorstwa były bardziej rentowne i miały lepszą płynność finansową niż średnie i duże podmioty. Ich przychody wzrosły w 2017 r. o 4,1 proc. Małe firmy charakteryzowały się również wysoką dynamiką eksportu, choć w 2017 r. w porównaniu z wynikami w 2016 r. zanotowano spadek eksportu wyrobów (o 5,9 proc.) i wzrost eksportu usług (o 7,9 proc.).

Średnie przedsiębiorstwa to takie, w których łączna liczba pracowników jest mniejsza niż 250, a całkowity bilans roczny nie przekracza 43 mln euro.

W 2017 r. w Polsce było zarejestrowanych ponad 15 tys. średnich firm, które stanowiły ok. 0,7 proc. polskiego sektora przedsiębiorstw. Ich udział w tworzeniu PKB wyniósł w 2016 r. 11 proc., a przyjmując wartość PKB generowaną przez sektor przedsiębiorstw za 100 proc. – odpowiadają one za 15 proc. PKB. W 2017 r. posiadały nieco większy od małych firm udział w tworzeniu miejsc pracy, generując ich niemal 16 proc. (liczba pracujących w takich firmach to ok. 1,6 mln osób). W przeciętnej średniej firmie pracowało 105 osób, natomiast przeciętne miesięczne wynagrodzenie na jednego zatrudnionego wynosiło w 2017 r. 4662 zł (o 270 zł więcej niż rok wcześniej).

Firmy te w ostatnich latach rosły bardzo dynamicznie (ustępując jednak dużym przedsiębiorstwom) pod względem wartości eksportu zarówno wyrobów, jak i usług. Podobnie jednak jak w najmniejszych spółkach w 2017 r. nastąpił spadek dynamiki wartości wśród eksporterów wyrobów o 2,9 proc. Nieco lepiej radzili sobie eksporterzy usług – tu zanotowano wzrost o 6,3 proc. r/r.

Pozycja regionu łódzkiego na tle Polski

Sektor MSP w województwie łódzkim odzwierciedla ogólnokrajowe statystyki zatrudnienia i średniego wynagrodzenia. W 2017 r. region znalazł się na drugim miejscu w kraju, zaraz za województwem mazowieckim, jeżeli chodzi o wielkość nakładów na działalność innowacyjną w przedsiębiorstwach w przemyśle i w usługach. Dodatkowo, przedsiębiorstwa z województwa łódzkiego znajdują

się w krajowej czołówce pod względem innowacyjności oraz stopnia z informatyzowania.

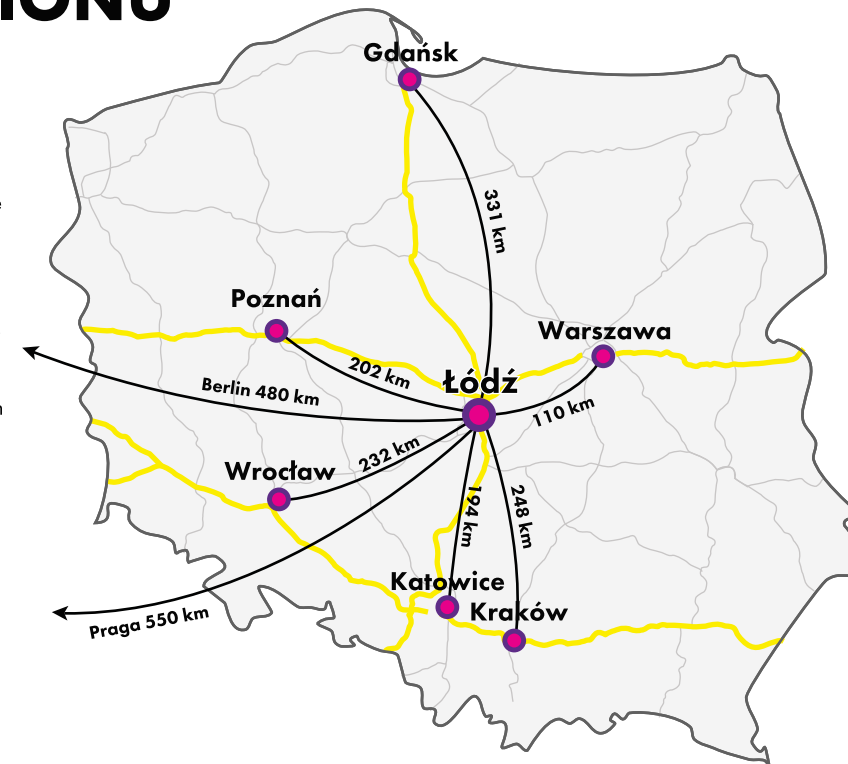
W stworzonym przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP) rankingu małej i średniej przedsiębiorczości, uwzględniającym m.in. liczbę aktywnych przedsiębiorstw na 1000 mieszkańców, liczbę osób aktywnie pracujących w mikro-, małych i średnich przedsiębiorstwach, przychody oraz nakłady finansowe na przedsiębiorstwo i na pracownika jak również przeciętne wynagrodzenie, województwo łódzkie zajęło 12 miejsce z wynikiem zbliżonym do średniej krajowej. Uwzględniając wskaźnik aktywnych MSP na 1000 mieszkańców, województwo łódzkie z wynikiem nieco ponad 51 przedsiębiorstw znalazło się powyżej średniej krajowej. Ponadto region może się także pochwalić dodatnim bilansem podmiotów nowo zarejestrowanych.

KLUCZOWE CZYNNIKI ATRAKCYJNOŚCI GOSPODARCZEJ I INWESTYCYJNEJ ŁÓDZI I REGIONU

Lokalizacja

Łódź leży w samym sercu Polski, nie tylko pod względem geograficznym, ale i komunikacyjnym. Miasto znajduje się zaledwie kilka kilometrów od skrzyżowania autostrad A1 i A2, kluczowych polskich tras prowadzących z północy na południe i ze wschodu na zachód. Dodatkowo budowa tunelu średnicowego sprawi, że przez położony w centrum miasta, obok NCT dworzec Łódź Fabryczna, jeden z najnowocześniejszych w Europie, przejeżdżać będą pociągi łączące wszystkie kluczowe miasta w kraju. Łódź jest dobrze skomunikowana z największym w Polsce portem lotniczym – warszawskim Lotniskiem Chopina (18 mln pasażerów obsłużonych w 2018 r.), posiada też własne lotnisko międzynarodowe (217 tys. pasażerów w 2018 r.). Dodatkowy impuls miastu może przynieść budowa Centralnego Portu Komunikacyjnego o planowanej przepustowości 100 mln pasażerów, do którego dojazd z Łodzi Fabrycznej linią szybkiej kolei ma zająć 25 min. CPK ma zostać otwarty w 2027 r.

Wzrost znaczenia pracy zdalnej i rosnące możliwości dojazdu do pracy

Dobra dostępność komunikacyjna, atrakcyjne czasy dojazdu i liczby połączeń, zintegrowana taryfa biletowa

Centralne położenie jest jedną z kluczowych zalet Łodzi, pomocną w przyciąganiu najlepszych talentów. To najlepiej skomunikowane miasto w Polsce, co ma znaczenie, zarówno z punktu widzenia komfortu życia, jak i pracy. Mieszkaniec Łodzi w ciągu godziny może znaleźć się w Warszawie, a w ciągu 5 godzin w Berlinie. Tak rozwinięta infrastruktura transportowa i centralne położenie sprawiają, że Łódź ma w ręku mocny argument, zachęcający najlepszych specjalistów branżowych do relokacji do miasta.

W samej Łodzi rozwinięta sieć transportu publicznego ułatwia codzienne dojazdy. Korzystanie z nowoczesnej floty tramwajów i autobusów w mieście jest opcją wygodną i atrakcyjną cenowo. Wspólny Bilet Aglomeracyjny pozwala na podróż z wykorzystaniem różnych środków transportu pomiędzy Łodzią i miastami wchodzącymi w skład aglomeracji. Miasto podejmuje też konkretne kroki w celu dalszej poprawy mobilności

mieszkańców. Sztandarowym przedsięwzięciem jest budowa tunelu średnicowego, łączącego Łódź Fabryczną z dworcami Łódź Żabieniec i Łódź Kaliska. Celem inwestycji jest usprawnienie funkcjonowania łódzkiego Węzła Kolejowego oraz połączenie linii kolejowych o zasięgu krajowym. Budowa tunelu będzie mieć również duże znaczenie dla transportu publicznego w Łodzi i aglomeracji. Powstaną w nim dwa nowe przystanki pośrednie w centrum miasta, przez co śródmieście wzbogaci się o pre-metro. Zakończenie inwestycji planowane jest na 2022 r. Łódź buduje także nowe ścieżki rowerowe, zwiększa liczbę dostępnych rowerów miejskich, skuterów i hulajnóg, a także tworzy pasy ruchu przeznaczone dla pojazdów elektrycznych.

Wzrost znaczenia pracy zdalnej umożliwia współpracę i pozyskiwanie przez firmy specjalistów z innych miast. Zmiany sposobu organizacji pracy powodują, że coraz bardziej popularny staje się model pracy zdalnej pracowników nawet z innych miast, co wpływa na dalszy wzrost znaczenia komunikacji międzymiastowej i międzynarodowej.

Koszty

Mimo wysoko wykwalifikowanej siły roboczej, światowej klasy powierzchni biurowej i centralnej lokalizacji Łódź nadal oferuje konkurencyjne ceny dla potencjalnych inwestorów. Czynsze za powierzchnię biurową i mieszkalną są relatywnie niskie, co przekłada się zarówno na mniejsze koszty ponoszone przez inwestorów, jak i potencjalnych pracowników. Konkurencyjne są także wynagrodzenia, które wciąż są niższe niż w innych centrach biznesowych w Polsce o porównywalnych zasobach.

Analiza porównawcza została przeprowadzona w zestawieniu z regionami o zbliżonym potencjale gospodarczym do województwa łódzkiego.

Wskaźnik	Źródło	Łódzkie	Dolnośląskie	Pomorskie	Wielkopolskie
Ceny mieszkań za mkw. na rynku pierwotnym	Bankier.pl, 2019	5675 zł / 1319 euro	5935 zł / 1379 euro	7757 zł / 1803 euro	7359 zł / 1710 euro
Średnie wynagrodzenie w województwie, GUS (brutto miesięcznie)	GUS, Lipiec 2019	4732 zł / 1100 euro	5 277 zł / 1226 euro	5317 zł / 1236 euro	4776 zł / 1110 euro
Wysokość czynszów biurowych (mkw./miesiąc)	JLL, I poł. 2019	51,6-62,2 zł / 12-14 euro	58,1-63,6 zł / 13,5-14,8 euro	55,9-60,2 zł / 13-14 euro	58,5-64,5 zł / 13,6-15 euro

Prowadzenie działalności biznesowej w Łodzi wiąże się z istotnie niższymi kosztami, zarówno dla pracodawców (poziom wynagrodzeń i czynszów za najem powierzchni biurowych) jak i pracowników (przede wszystkim atrakcyjne ceny mieszkań).

Zasoby ludzkie

Zarówno miasto Łódź, jak i cała aglomeracja zapewniają inwestorom dostęp do wykwalifikowanych zasobów kadrowych. Około 70 proc. z prawie 690 tys. Łódzian to osoby w wieku produkcyjnym. W I kw. 2019 r. stopa bezrobocia w mieście wynosiła 5,1 proc..

Województwo łódzkie dysponuje wysoko wykształconymi zasobami ludzkimi

Wskaźnik	Łódzkie	Dolnośląskie	Pomorskie	Wielkopolskie
Procent osób z wykształceniem wyższym (w wieku 25-64) ¹	29	31,7	32,8	26,5
Zasoby ludzkie w naukach ścisłych i technologii (HRST) ¹	40,5	45,8	45,4	37,1
Odsetek studiujących na kierunkach technicznych i przyrodniczych (bez cudzoziemców) ¹	25,5	35,8	28,5	26,4
Stopa zatrudnienia w wieku 20-64 ²	74,7	72,4	73,6	75
Studenci uczelni na 10 tys. ludności ³	287	415	358	331
Liczba absolwentów na 10 tys. ludności ³	75	104	93	88
Liczba deklaracji o powierzeniu pracy cudzoziemcowi ⁴	71 549	72 509	70 341	65 336

Źródła: 1) Eurostat (2018), 2) Eurostat (2019), 3) GUS, Bank Danych Lokalnych (2018), 4) Powiatowy Urząd Pracy, 2018

W sytuacji niskiego bezrobocia na krajowym rynku pracy, bardzo istotne jest również wsparcie pracodawców w pozyskiwaniu pracowników z zagranicy. Łódź oferuje pomoc w znalezieniu zatrudnienia, udostępnia informacje na temat miasta w języku ukraińskim, a także wspiera naukę języka polskiego przez obcokrajowców. W efekcie coraz więcej cudzoziemców podejmuje pracę w Łodzi i regionie, o czym świadczą statystyki deklaracji o powierzeniu pracy, które plasują Łódź w ścisłej czołówce w kraju.

Rosnące znaczenie kompetencji pracowników i dostępności konkretnych kwalifikacji

Dostępność wykwalifikowanych kadr – absolwentów uczelni i szkół funkcjonujących w regionie, jak również kadr wyszkolonych dzięki rozwojowi branż AGD, ICT, BSS czy biotechnologicznej na przestrzeni ostatnich lat

Innowacyjne sektory, wprowadzające zmiany technologiczne i nowe rozwiązania produkcyjne, potrzebują pracowników o nowych umiejętnościach, coraz ważniejsze stają się np. kompetencje informatyczne. Pracodawcy zwracają coraz większą uwagę na umiejętności miękkie, takie jak krytyczne myślenie, rozwiązywanie problemów i inteligencja emocjonalna, a także poprzednie doświadczenie zawodowe.

Można zidentyfikować dwa parametry wskazujące czy takie umiejętności można znaleźć na lokalnych rynkach pracy. Po pierwsze, obecność szkół wyższych zapewnia jakość kształcenia na wymaganym poziomie. Po drugie, wiele o jakości dostępnych pracowników mówi skala działania innowacyjnych sektorów w regionie, im jest ona większa, tym większy zasób przeszkolonych pracowników jest już na rynku. Dodatkowo rosnący przepływ pracowników między sektorami świadczy o tym, że firmy chętnie szkolą osoby, które ich zdaniem posiadają już odpowiednie umiejętności miękkie i doświadczenie zawodowe.

Z punktu widzenia pracodawców sensowne jest poszukiwanie i przyciąganie najlepszych talentów do Łodzi. Miasto posiada dobrze wykwalifikowanych i wciąż nieco tańszych pracowników,

porównując ten wskaźnik do innych, referencyjnych ośrodków w Polsce. Dodatkowo, coraz bardziej efektywna współpraca pomiędzy łódzkimi uczelniami a biznesem umożliwia szkołom wyższemu przygotowanie oferty dydaktycznej dla przyszłych studentów, dopasowanej do ciągle ewoluujących potrzeb rynku pracy. Dodatkowe inicjatywy, np. „Łódzkie Dni Informatyki”, pomagają w planowaniu kariery zawodowej w branży informatycznej już na poziomie liceum, dzięki czemu możliwe jest szybkie reagowanie na aktualne zapotrzebowanie na specjalistów w regionie.

Dziś w Łodzi działa 18 szkół wyższych, w których studiuje około 76 tysięcy studentów. Do wiodących uczelni w mieście należą Uniwersytet Łódzki i Politechnika Łódzka. Obie szkoły nawiązały szeroką współpracę z pracodawcami, by kształtować swój program nauczania w sposób maksymalizujący szanse studentów na zatrudnienie. Ponadto strategicznym celem miasta w ramach Polityki Rozwoju Edukacji Miasta Łodzi 2020+ było nawiązanie współpracy szkół średnich z pracodawcami w celu jak najlepszego przygotowania zawodowego uczniów do potrzeb działających w regionie firm, a także zachęcanie osób starszych do uczenia się przez całe życie.

Rozbudowany łódzki klaster produkcyjny ma swój pozytywny wpływ na rozwój całych łańcuchów wartości. W ślad za pojawiającymi się w mieście i regionie firmami produkcyjnymi pojawiały się kolejne centra BPO/SSC, IT, a także centra badawczo-rozwojowe. Po części to efekt zadowolenia pracodawców z poziomu pracowników.

Łódzcy pracodawcy zauważyli, że przyciąganie pracowników z innych branż jest skutecznym sposobem przezwycięzania niedoborów na rynku

pracy w poszczególnych segmentach, potwierdzając wysokie umiejętności specjalistów dostępnych na regionalnym rynku.

Wzrost znaczenia możliwości przyciągania talentów z innych lokalizacji i konieczność konkurowania o pracowników

Łódź jest często rozważana w kontekście relokacji przez pracodawców – zapewnia to dostęp do zasobów ludzkich nie tylko już obecnych na miejscu

Aby konkurować o najlepszych na coraz bardziej globalizującym się rynku pracy zarówno pracodawcy, jak i miasta muszą oferować pracownikom odpowiedni transport i elastyczność w wykonywaniu pracy. Coraz ważniejsza staje się bowiem możliwość elastycznych i bezstresowych dojazdów do pracy. Według IWG Global Workspace Survey 2019, prawie połowa pracowników na całym świecie uznaje swoją podróż do pracy za najgorszą część dnia.

Dojazdy, które wywołują stres są jednym z kluczowych czynników odstraszaających osoby poszukujące pracy - około 54 proc. respondentów w ankiecie stwierdziło, że przy wyborze nowego pracodawcy lokalizacja jest ważniejsza niż prestiż firmy. Kluczowa staje się także elastyczność, zarówno pod względem godzin, jak i lokalizacji miejsca pracy. Badania wskazują, że wprowadzenie elastycznego czasu pracy nie tylko zmniejsza zmęczenie pracowników, ale i wpływa na ograniczenie korków w miastach.

Nie dziwi więc fakt, że w skali globalnej coraz większa liczba pracodawców wprowadza elastyczne warunki pracy.

W walce o przyciągnięcie najlepszych talentów, miasta i lokalne samorządy muszą również zapewnić potencjalnym pracownikom jak najlepsze warunki do życia. Osoby młodsze (w wieku 18–34 lat) rzadziej posiadają samochód niż inne grupy i chętniej korzystają z transportu publicznego.

Trendy pokazują również, że priorytetem dla osób w tej grupie wiekowej jest życie w obszarach miejskich, blisko rozbudowanych stref rozrywkowo-kulturalnych. Nic więc dziwnego, że na całym świecie firmy przenoszą swoje biura do miast, które zapewniają sprawną komunikację miejską i bogatą ofertę kulturalną. Podobnie myślą także pracodawcy. Według Wall Street Journal międzynarodowe firmy, szukające dla siebie nowych lokalizacji, poza wykwalifikowaną siłą roboczą szukają „przyjemnych miejsc, w których ich pracownicy chcieliby mieszkać”.

Świadczy to o istotnym znaczeniu kompletności oferty miasta: rozwiniętej sieci transportu publicznego, wygodnej infrastruktury transportowej, dostępności przestrzeni rekreacyjnej oraz aktywności kulturalnej w przyciąganiu najlepszych talentów.

Łódź jest coraz częściej rozważana przez pracowników jako potencjalny kierunek relokacji.

Zgodnie z danymi przeprowadzonymi przez firmę Antal w 2018 r., w branży BSS aż **25% pracowników było skłonne rozważyć relokację do Łodzi** w przypadku otrzymania atrakcyjnej oferty pracy, co było wynikiem istotnie lepszym niż w przypadku Poznania (13%) i Katowic (15%), bardzo zbliżonym do takich lokalizacji jak Wrocław i Trójmiasto (27%) oraz Kraków (28%) i tylko niewiele niższym, niż Warszawa (30%).

Innowacyjność

Od początku rewolucji przemysłowej w XIX wieku, Łódź innowacyjność i przedsiębiorczość ma w swoim DNA. Dziś silna obecność firm z innowacyjnych sektorów w połączeniu z dużymi uniwersytetami prowadzącymi programy badawcze tworzy środowisko sprzyjające przedsiębiorczości, powstawaniu nowych idei i rozwojowi startupów. Efektywność tej współpracy widać choćby po rosnącej liczbie patentów czy zwiększających się wydatkach na badania i rozwój w mieście w ciągu ostatniej dekady.

Województwo łódzkie charakteryzuje się wysokim poziomem przedsiębiorczości

Wskaźnik	Źródło	Łódzkie	Dolnośląskie	Pomorskie	Wielkopolskie
Nakłady wewnętrzny na B+R/PKB per capita (proc.)	GUS, Bank Danych Lokalnych, 2016	0,62	0,69	1,14	0,59
Liczba uzyskanych patentów na 100 tys. mieszkańców	Raport Roczny UPRP 2018	11,4	14,6	10	13,3
Przedsiębiorstwa innowacyjne /ogół przedsiębiorstw przemysłowych (proc.)	GUS - Działalność innowacyjna przedsiębiorstw w latach 2015-2017	17,3	20,4	20,2	19,4
Zgłoszenie znaków towarowych – (proc.)	Eurostat - index Regional Innovation 2019	148,56	58,20	78,57	97,06

Infrastruktura

Łódź oferuje wyjątkowe powierzchnie biurowe. Miasto dysponuje zarówno charakterystycznymi budynkami poprzemysłowymi z czerwonej cegły, które zostały przebudowane tak, by zapewnić współczesny standard, jak również nowoczesnymi obiektami, które mogą zaspokoić potrzeby najbardziej wymagających firm. Aż 52 proc. dostępnej powierzchni na rynku biurowym (czyli 275 tys. mkw.) to biura najwyższej klasy A.

Udział biur o najwyższym standardzie przekroczył połowę całkowitej powierzchni w 2018 r., a biorąc pod uwagę planowane inwestycje będzie on w szybkim tempie rość. Oprócz projektów rewitalizacyjnych, przywracających do życia wyjątkowe nieruchomości, widoczny jest także popyt na nową infrastrukturę biznesową.

W 2019 r. Łódź przekroczyła próg pół miliona metrów kwadratowych na rynku nieruchomości biurowych. Tak duża podaż i skala inwestycji sprawia, że miasto niebawem znajdzie się w pierwszej piątce tego rynku, wyprzedzając zarówno Poznań, jak i Katowice, a jednocześnie zbliżając się do Trójmiasta .

Rosnące wymagania inwestorów dotyczące infrastruktury biznesowej

- Powierzchnie biurowe klasy A
- Uzbrojone, dobrze skomunikowane tereny inwestycyjne

Łódź staje się jednym z największych rynków biurowych w Polsce, jednocześnie oferując wysoki standard dostępnych biur

Wskaźnik	Łódzkie (Łódź)	Dolnośląskie (Wrocław)	Pomorskie (Gdańsk)	Wielkopolskie (Poznań)
Podaż na rynku biurowym (mkw.)	496 700 (525 000 wg najnowszych danych z III kw. 2019)	1 070 800	792 400	554 200
Popyt na rynku biurowym (mkw.)	32 200	45 000	35 200	17 100
Procent pustostanów (proc.)	12,1	9,3	6,1	12,2
Nowa podaż biurowa (mkw.)	27 800	45 000	17 4000	77 400

Istotnym czynnikiem w procesie podejmowania decyzji o inwestycji jest dostępność odpowiedniej infrastruktury biznesowej, rozumianej jako wysokiej jakości powierzchnie biurowe i dobrze przygotowane tereny inwestycyjne. Zwłaszcza w przypadku dużych inwestorów międzynarodowych istotne jest spełnienie wysokich, rosnących wymagań dotyczących standardu dostępnych biur. Na znaczeniu zyskują także takie czynniki, jak:

- Dostęp do transportu publicznego oraz infrastruktura rowerowa,
- Wysoka efektywność energetyczna,
- Ergonomia i dostosowanie przestrzeni do potrzeb pracowników,
- Możliwość stworzenia stref ciszy i stref relaksu,
- Możliwość rozplanowania przestrzeni zgodnie z indywidualnymi wymogami danego najemcy,
- Oferta usługowa i gastronomiczna,
- Ciekawa architektura i inspirujące wnętrza.

W przypadku inwestycji przemysłowych istotne znaczenie mają takie czynniki, jak:

- Dostęp do dobrze skomunikowanych, uzbrojonych terenów inwestycyjnych,
- Możliwość projektowania i budowy obiektów magazynowych i logistycznych zgodnie z indywidualnymi potrzebami inwestorów.

Już zrealizowane i planowane inwestycje prywatne, takie jak nowe biurowce, parki magazynowe i logistyczne oferują potencjalnym najemcom poszukiwaną przez nich infrastrukturę biznesową o bardzo wysokiej jakości. Łódzki rynek biurowy jest jednym z najdynamiczniej rozwijających się w kraju. Obecnie jest on szacowany na ponad 0,5 mln mkw., a ok. 100 tys. mkw. znajduje się w budowie. To odpowiedź na oczekiwania firm - w ostatnich latach popyt na nowe powierzchnie biurowe wynosił ok. 60 tys. mkw. rocznie. Bardzo ważny przy tym jest fakt, że nowe inwestycje lokowane są głównie w centrum miasta, z dobrą dostępnością do transportu publicznego, często w ciekawych, modernizowanych obiektach zabytkowych, czego przykładem jest np. kompleks Monopolis, który zostanie udostępniony w 2019 r.

Pod względem powierzchni magazynowych i logistycznych region łódzki, oferujący ponad 2,5 mln mkw. powierzchni już obecnie jest jednym z największych w Polsce , ustępując jedynie rynkom Warszawy i Górnego Śląska. To konsekwencja atrakcyjnego położenia geograficznego, krótkiego czasu dojazdu do Warszawy, dostępu do sieci autostrad i dróg ekspresowych (A1 i A2, S8 i S14). Rosnące znaczenie ma także bezpośrednie połączenie kolejowe miasta z chińskim Chengdu. Rozbudowa infrastruktury kolejowej,

m.in. budowa tunelu średnicowego czy terminali kontenerowych Łódź Olechów i Zduńska Wola podnosić będzie atrakcyjność terenów inwestycyjnych w Łodzi i regionie.

Nowo wyremontowane, postindustrialne przestrzenie, w szczególności charakterystyczne monumentalne budynki z czerwonej cegły, tworzą niesamowite przestrzenie biurowe, z którymi trudno rywalizować, nawet w porównaniu do europejskich miast o podobnej wielkości. Ponadto, Łódź oferuje wysokiej jakości przestrzenie rekreacyjne i kulturalne, takie jak nowe, funkcjonujące Centrum Nauki i Techniki EC1, domy kultury, czy Manufakturą, dawna fabryka zamieniona w światowej klasy przestrzeń rekreacyjno-handlową oraz planowane Orientarium oraz Mediateka.

Miasto do życia

Wzrasta znaczenie jakości życia oferowanej przez miasta podczas podejmowania decyzji o wyborze oferty pracy

- Łódź wypada korzystnie pod kątem oferty kulturalnej, dostępności terenów zielonych i rekreacyjnych, sportowych czy możliwości edukacyjnych,
- W mieście działa certyfikowana szkoła międzynarodowa British International School – przedszkole, szkoła podstawowa oraz liceum dla dzieci obcokrajowców mieszkających w Łodzi

Wśród istotnych czynników, którymi kierują się pracownicy podejmując decyzję o przyjęciu oferty zatrudnienia, znajduje się poziom jakości życia w danym mieście oraz jego wizerunek. Kandydaci zaczynają porównywać nie tylko warunki zatrudnienia, ale również to, co proponuje im miasto. Oferta rynku mieszkaniowego, dostępność usług publicznych, atrakcyjność oferty kulturalnej, sportowej i bliskość terenów zieleni, poziom opieki medycznej czy bezpieczeństwo stają się elementem kompleksowej propozycji, którą otrzymują. Nie przypadkiem największe aglomeracje i duże miasta uczestniczą w rankingach oceniających jakość życia.

Zmiany, które obecnie zachodzą w mieście, istotnie wpływają na atrakcyjność oferty Łodzi jako miejsca pracy i życia. W ostatnich latach istotnie wzrosła liczba mieszkańców oceniających miasto dobrze lub bardzo dobrze, przy znacznym spadku ocen negatywnych. Szczególnym uznaniem cieszy się oferta kulturalna i rozrywkowa, ogólny klimat, położenie geograficzne i skomunikowanie z innymi regionami w Polsce, oferta klubów i kawiarni, dostępność ścieżek rowerowych czy terenów zielonych. Mieszkańcy doceniają też bliskość Warszawy i możliwość korzystania z tego, co proponuje stolica.

W Łodzi organizowane są cieszące się dużą popularnością wydarzenia kulturalne:

- Festiwal Światła – Festiwal Kinetycznej Sztuki Światła Light.Move.Festival,
- Transatlantyk Festival – festiwal filmowy,
- Cinergia Festival – festiwal kina europejskiego,
- Fotofestiwal – festiwal fotografii,
- Łódź Design Festival – festiwal designu,
- Soundedit – Międzynarodowy Festiwal Producentów Muzycznych,
- Łódź Disco Fest – festiwal muzyki tanecznej,
- Festiwal Komiksu i Gier.

Gdy mowa o obcokrajowcach pracujących w Łodzi, bardzo duże znaczenie ma dostęp do odpowiedniej edukacji dla dzieci. Zapewnia ją działająca w mieście British International School – międzynarodowa szkoła podstawowa, liceum i przedszkole, funkcjonująca przy Uniwersytecie Łódzkim.

Stale rozwijana jest również oferta kierowana do seniorów, czego przejawem są takie inicjatywy, jak Miejska Karta Seniora (atrakcyjne oferty w restauracjach, ośrodkach sportowych, rekreacyjnych i wypoczynkowych czy przychodniach), mikrogranaty dla grup seniorskich, wydarzenia sportowe czy Centra Aktywnego Seniora.

Łódź dysponuje zatem szeroką ofertą dla swoich mieszkańców – zarówno osób młodych, studentów, rodzin z dziećmi, pracowników, w tym również obcokrajowców, jak i seniorów.

Wzrost znaczenia czynników związanych ze zrównoważonym rozwojem

- Liczne tereny zieleni i chronione, lasy, parki i zieleńce, rewitalizacja substancji mieszkaniowej
- Modernizacja i rozbudowa infrastruktury niskoemisyjnego transportu publicznego

Kwestie zmian klimatycznych, ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju są już nieodłącznym elementem analiz biznesowych i inwestycyjnych. Czynniki te mają coraz większe znaczenie zarówno dla inwestorów, którzy przywiązują coraz większą wagę do efektywności energetycznej, zmniejszenia zużycia energii i zasobów naturalnych, jak również dla pracowników, którzy chcą mieszkać w nowoczesnych, rozwijających się w zrównoważony sposób miastach. Wśród miast, które uznawane są za wzory zrównoważonego rozwoju, najczęściej wskazywane to Londyn, Sztokholm, Edynburg czy Wiedeń.

Liczne projekty, realizowane w Łodzi i regionie, doskonale wpisują się w te trendy.

Dotyczy to m.in. projektów komunikacyjnych, których celem jest wzrost znaczenia niskoemisyjnego transportu publicznego:

- Inwestycje kolejowe, takie jak: dworzec Łódź Fabryczna, tunel średnicowy czy rozwój łódzkiej Kolei Aglomeracyjnej,
- Remonty linii tramwajowych i modernizacja taboru,
- Rozwój systemu roweru miejskiego,
- Budowa systemu parkingów typu Park&Ride.

Ważne są również inwestycje rewitalizacyjno-rozwojowe, jak:

- Rewitalizacja Obszarowa Centrum Łodzi,
- Organizacja EXPO 2024 Horticultural,
- Budowa Nowego Centrum Łodzi,
- Projekt Zielone Polesie,
- Rewitalizacja Księżego Młyna,
- Projekt Miasto Kamienic

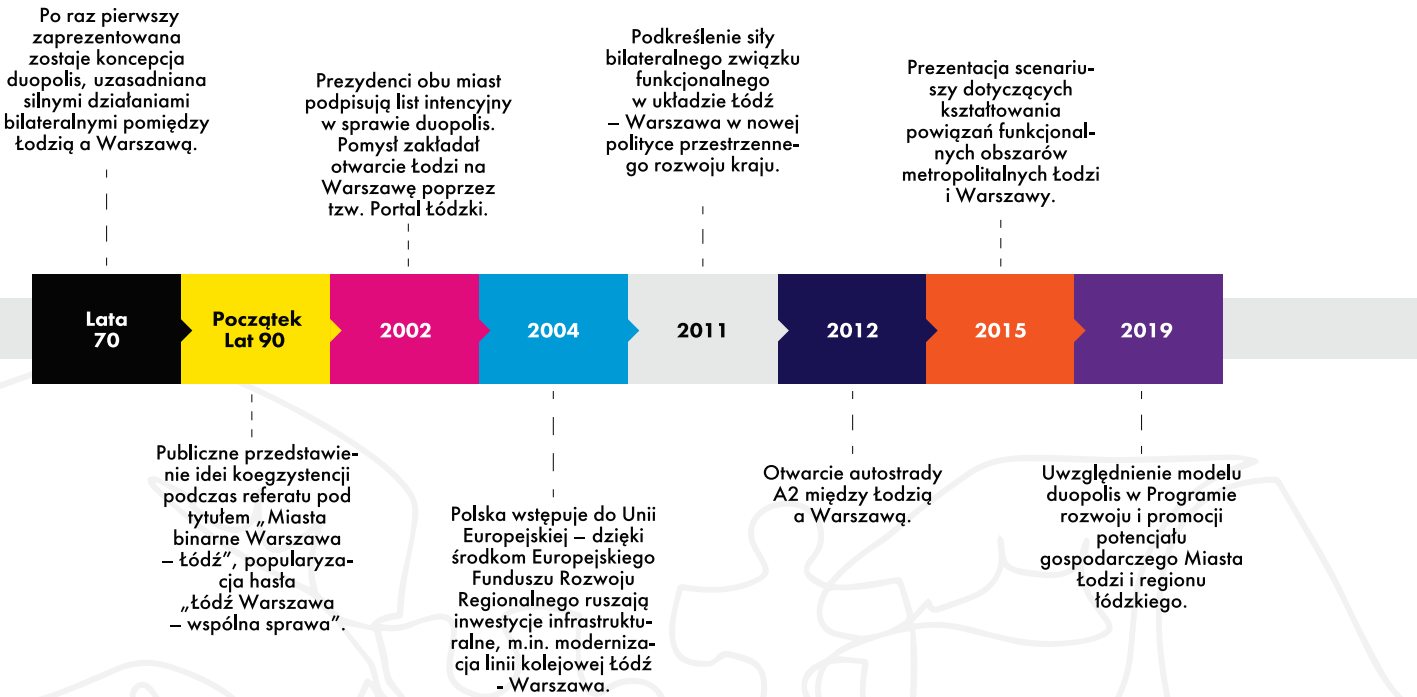

DUOPOLIS

Dzięki centralnej lokalizacji i sąsiedztwu z Warszawą, Łódź staje się naturalnym partnerem stolicy. Model współpracy, w oparciu o model duopolis jest definiowany jako "zespół dwóch sąsiadujących ze sobą miast, o odmiennych lub podobnych funkcjach i genezie".

Taka współpraca pozwoliłaby na komplementarny rozwój branż innowacyjnych i zwiększenie atrakcyjności miast przy potencjalnej relokacji zarówno firm, jak i pracowników. Inwestycje infrastrukturalne poprawiające komunikację między miastami, jak i zmiany zachodzące w samej łodzi sprawiają, że duopolis Warszawa - łódź staje się szansą na wzmocnienie obu aglomeracji.

Rozwój współpracy Warszawa-Łódź w ramach budowania duopolis:

Razem można więcej

Duopolis Łódź – Warszawa prezentuje kompleksową ofertę dla potencjalnych inwestorów w Polsce. Potwierdza to duża liczba centrów BPO/SSC działających w obu miastach. Komplementarny charakter Warszawy i Łodzi pozwala zaspokoić potrzeby firm, zarówno w zakresie poszukiwanych kompetencji, jak i zasobów na rynku nieruchomości. Firmy poszukujące atrakcyjnej kosztowo oferty, uwzględniającej dostępność wysoko wykwalifikowanej kadry i najwyższej klasy powierzchni biurowej, mogą przenieść część lub większość swojej działalności do Łodzi, równocześnie pozostając w Warszawie.

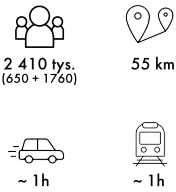
Wskaźnik	Źródło	Duopolis (Łódź - Warszawa)	Poznań	Wrocław	Trójmiasto
Liczba centrów BPO, SSC, IT, i R&D	ABSL, Q1 2019	323 (85 + 238)	102	169	146
Liczba pracowników w sektorze (tys.)	ABSL, Q1 2019	79,5 (23,2 + 56,3)	16,8	47,5	25,5
Średnie zatrudnienie w BPO/SSC (tys.)	ABSL, Q1 2019	273 (Łódź) i 236 (Warszawa)	163	281	174
Nowa powierzchnia biurowa w 2018 r.	JJL, I. kw 2019r	225 000 (23 000 + 202 000)	46 100	11 200	15 000
Ludność w wieku produkcyjnym	GUS - 2017	1 439 060 (405 800 + 1 033 260)	323 850	386 140	443 980

Przykłady duopolis na świecie

Koncepcja duopolis nie jest polskim wynalazkiem, na świecie w takiej formule funkcjonuje wiele znaczących ośrodków gospodarczych. Taka współpraca może przybierać różne formy i mieć różne priorytety, w zależności od oczekiwanych korzyści. Mogą to być np.:

- Wzajemne uzupełnianie brakujących kadr. Wspólne uzupełnianie rynku pracy niezbędnymi kompetencjami;
- Wspólne rozwijanie sieci infrastruktury i łączności;
- Obniżenie kosztów poprzez wykorzystanie potencjału ekonomicznego drugiego miasta bez znaczących procesów relokacji siedziby;
- Wzbogacenie wspólnej oferty kulturalnej, sportowej i rozrywkowej;
- Rozwój turystyki dzięki sprawności i dostępności transportu pomiędzy współpracującymi ośrodkami.

● Bratysława – Wiedeń

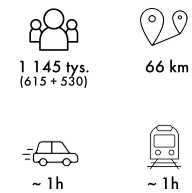

- Charakterystyka współpracy i korzyści dla miast:
- Łatwość przemieszczania się – dziennie jeździ 30 par pociągów pomiędzy miastami.
 - Komplementarność rynków – wzajemna nauka języków, wspieranie szkoleń zawodowych w kompetencjach potrzebnych na rynku drugiego miasta.
 - Realizacja projektów w branżach nowoczesnej technologii, transportu, zdrowia oraz edukacji. W latach 2010 – 2017 w Wiedniu zostało zrealizowanych 100 projektów, a w Bratysławie 200.

- Plany na przyszłość:
- Wzmocnienie współpracy za pomocą programu europejskiego Interreg, którego celem jest wspieraniem badań i inicjatyw dotyczących zrównoważonego zarządzania i ochrony zasobów naturalnych.
 - Plany budowy szybkiej kolei łączącej oba miasta do 2023 r. Inwestycja skróci przejazd pociągiem pomiędzy ośrodkami do 45 minut.
 - Integracja systemu publicznego transportu miejskiego, działania marketingowe związane z programami wymiany studentów pomiędzy miastami i podwójnego systemu edukacji, poprawą zdolności językowych w obu ośrodkach, szczególnie wśród młodych mieszkańców Wiednia, tak aby umożliwić im pracę na intensywnie rozwijającym się rynku pracy Bratysławy, który boryka się z niedoborem pracowników. Kluczowe dla miast partnerskich wydaje się także poprawienie transportu pomiędzy Wiedniem a Bratysławą – pojawiły się plany budowy kolei miejskiej na wzór metra, która kursowałaby z częstotliwością 20 minut, a czas podróży uległby skróceniu do 30 minut.

- Wytyczne dla duopolis:
- Wykorzystanie różnic w kosztach życia (dla pracowników) i zatrudnienia (dla pracodawców) do przyciągania inwestorów o zróżnicowanych profilach.
 - Model rozwoju wspólnego rynku pracy, w zakresie wzajemnych szkoleń i budowania kompetencji na potrzeby pracodawców działających w obu miastach.
 - Stopniowe zbliżenie poziomu wynagrodzeń w obu miastach.

Glasgow – Edynburg

Charakterystyka współpracy i korzyści dla miast:

- Łącznie duopolis tworzy 1/3 szkockiego PKB.
- Historyczna komplementarność - Glasgow to miasto o tradycjach przemysłowych, z kolei Edynburg, jako stolica charakteryzuje się licznymi instytucjami rządowymi oraz uczelniami wyższymi, będąc ważnym ośrodkiem uniwersyteckim.
- Wspólna i komplementarna oferta biznesowa. W Edynburgu mieszczą się siedziby wielu firm sektora finansowego, istotne są również branże techniczne i informatyczne. Kluczowe branże zlokalizowane w Glasgow to: usługi, przemysł kreatywny i biotechnologia.

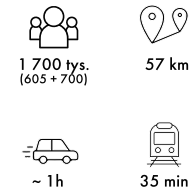
Plany na przyszłość:

- Budowa oraz modernizacja infrastruktury kolejowej w latach 2011-2020 w ramach „Edinburgh Glasgow Improvement Programme EGIP”, koszt realizacji to ok. 858 mln funtów.

Wytyczne dla duopolis:

- Komplementarność struktury gospodarki – możliwość kierowania oferty do inwestorów z innych branż, z wykorzystaniem specyfiki lokalnych rynków.

Baltimore – Waszyngton

Charakterystyka współpracy i korzyści dla miast:

- Dzięki niedużej odległości do stolicy, Baltimore jest drugą siedzibą pod względem liczby agencji rządowych.
- Prestiżowy Uniwersytet Johns Hopkins ma swój główny ośrodek w Baltimore, z kolei School of Advanced International Studies jest ulokowany w Waszyngtonie.
- Duopolis przyciąga firmy z branży IT. Waszyngton jest hubem branży obronnej, w którym mieszczą się tu globalne firmy, takie jak Lockheed Martin czy General Dynamics. Baltimore dzięki zasobom wykwalifikowanej kadry pracowniczej oraz atrakcyjnym warunkom zatrudnienia bardzo szybko się rozwija, stając się zapleczem techniczno-informacyjnym dla stolicy.

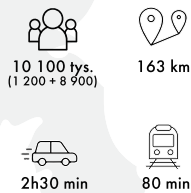
Plany na przyszłość:

- Plany budowy BWRR – Baltimore – Waszyngton Rapid Rail, szybkiej kolei magnetycznej, która ma umożliwić pokonanie odległości pomiędzy miastami w 15 minut. Kluczowym czynnikiem jest jednak koszt planowanego przedsięwzięcia, którego budżet określono wstępnie na 15 mld dol. Tyle samo kosztowałoby wybudowanie ok. 2 400 km czterojazdniowej autostrady i obecnie trwa dyskusja na temat zasadności inwestycji.

Wytyczne dla duopolis:

- Z uwagi na niższe koszty zatrudnienia i wynajmu powierzchni biurowych rozważana jest relokacja niektórych urzędów i agencji rządowych.
- Wykorzystanie wspólnego, centralnie położonego portu lotniczego, obsługującego obie aglomeracje.
- Komplementarna oferta uczelni wyższych.

Birmingham – Londyn

Charakterystyka współpracy i korzyści dla miast:

- Wysoki poziom infrastruktury transportowej i świetna lokalizacja Birmingham pozwala na dotarcie do miasta w ciągu maksymalnie 4 godzin z 90 proc. terytorium Anglii (co oznacza wszystkie znaczące aglomeracje kraju). Dobrze rozwinięta infrastruktura transportowa, w tym budowa linii Londyn - Birmingham stała się głównym motorem rozwoju gospodarczego miasta. W 2018 r., znaczną część biur z Londynu do Birmingham przeniósł bank HSBC. Decyzja ta związana była z niższymi kosztami zatrudnienia i życia.
- Obecne inwestycje w infrastrukturę transportową przyczyniły się zredukowania czasu potrzebnego na pokonanie dystansu pomiędzy miastami do średnio 1 godziny i 20 minut. Inwestycja ta zachęciła do przeniesienia jednego z głównych biur banku HSBC z Londynu do Birmingham celem optymalizacji kosztów przy jednoczesnym zachowaniu swego głównego przedstawicielstwa w Londynie.

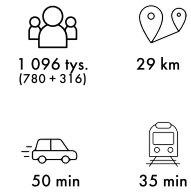
Plany na przyszłość:

- Rozwój i poprawa wzajemnej sieci transportu jest bardzo istotnym czynnikiem biznesowym dla obu miast, które planują kolejną inwestycję transportową - szybką kolej o nazwie HS2 – faza I. Według serwisu BBC, projekt ma być ukończony do 2026 r. Pozwoli to na skrócenie czas podróży pomiędzy miastami do 49 minut. Inwestycja HS2-faza I jest częścią ogromnego projektu budowy szybkiej kolei HS2, mającej połączyć Londyn z takimi ośrodkami, jak Stafford, Manchester czy Leeds. Zdaniem Allana Cooka, prezesa spółki odpowiedzialnego za budowę HS2, inwestycja ma zostać w pełni ukończona do 2033 r. i pochłonie ok. 86 mld funtów.

Wytyczne dla duopolis:

- Łączność transportowa jako szansa na relokację całościowe lub częściowe firm do miast z tańszymi kosztami ogólnymi.
- Wykorzystanie centralnego położenia jako centralny punkt łączności dla ośrodków.

Kopenhaga – Malmö

Charakterystyka współpracy i korzyści dla miast:

- Miasta są wzorowym przykładem współpracy transgranicznej, na arenie międzynarodowej promują się wspólnie poprzez nazwę Greater Copenhagen, aby zwiększyć rozpoznawalność regionu
- Współpraca jest możliwa dzięki doskonale rozwiniętej infrastrukturze transportowej (kluczową inwestycją jest most drogowo-kolejowy, oddany do użytku w 1999 r.)

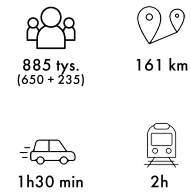
Plany na przyszłość:

- Pomysłem na usprawnienie komunikacji jest plan budowy podwodnej linii metra o długości 22,1 km łączącej oba miasta. Pozwoliłoby to na skrócenie czasu podróży do 20 minut. Przewidywany koszt tej inwestycji to ok. 4 mld euro, a rozpoczęcie prac planowane jest na rok 2028.

Wytyczne dla duopolis:

- Wykorzystanie mniejszego portu lotniczego w Malmö jako uzupełnienia lotniska w Kopenhadze.

Helsinki – Tampere

Charakterystyka współpracy i korzyści dla miast:

- Tampere jest historycznym, przemysłowym ośrodkiem Finlandii, znanym głównie z produkcji energii elektrycznej.
- Pomiędzy miastami rozwija się współpraca w branżach innowacyjnych, szczególnie w branży telekomunikacyjnej. Przykładem takiej współpracy i wykorzystania sąsiedztwa Tampere jest park przemysłowy Kolmenkulma Tampere, który dla wielu przedsiębiorstw z branży ICT jest drugą lokalizacją obok Helsinek. Z parku przemysłowego korzystają zarówno międzynarodowe korporacje, takich jak Nokia i Microsoft, jak również finskie firm, np. producent oprogramowania Tieto).

Plany na przyszłość:

- Budowa szybkiej kolei łączącej Helsinki z sąsiednimi ośrodkami miejskimi, tzw. Greater Helsinki, jest planowana do 2020 r. Inwestycja ma kosztować ok. 300 mln euro.

Wytyczne dla duopolis:

- Komplementarność lokalnej gospodarki, model lokalizacji poszczególnych sektorów w jednym mieście i tworzenie wzajemnej synergii sprzyjającej innowacyjności.
- Współpraca firm i uczelni z obu miast w zakresie rozwoju zaawansowanych technologii.

NOWY JEDWABNY SZLAK

Jedwabny Szlak jako dodatkowa szansa dla rozwoju Łodzi

Nowy Jedwabny Szlak to projekt, który może stać się szansą dla rozwoju miasta. Lokalizacja Łodzi na trasie z Chin do Europy już przynosi miastu korzyści, które dodatkowo podkreślają jego znaczenie i potencjał ekonomiczny. Szlak stwarza dla Łodzi możliwość zwiększenia eksportu, rozbudowy stref przemysłowych i tworzenia nowych miejsc pracy.

Gdy w 2013 r. przewodniczący ChRL Xi Jinping ogłosił projekt reaktywacji Jedwabnego Szlaku, wielu komentatorów podkreślało niesamowity rozmach przedsięwzięcia. Zakończenie budowy infrastruktury lądowej („belt”) i morskiej („road”) przewidziane jest na 2049 rok. Docelowo szlak ma mieć gospodarcze znaczenie dla terenów zamieszkałych obecnie przez 65 proc. światowej populacji, na których skupia się ¾ globalnych zasobów energetycznych i powstaje niemal połowa światowego PKB.

Po sześciu latach od ambitnych zapowiedzi przewodniczącego Xi Jinpinga widać szybką rozbudowę infrastruktury w Azji, Afryce, a także w Europie. Realizowane projekty przekroczyły już wartość pomocy udzielonej krajom europejskim po II wojnie światowej w ramach planu Marshalla. Szacuje się, że koszty reaktywacji Jedwabnego Szlaku sięgną 1,3 biliona dolarów do 2027 r.

Do chwili obecnej powstało ponad 50 nowych połączeń kolejowych pomiędzy Chinami a krajami Starego Kontynentu. Jednym z ważnych punktów na mapie rozrastającej się sieci jest Łódź.

Już w 2013 r. zostało uruchomione pierwsze połączenie cargo z Chengdu przez Kazachstan, Rosję i Białoruś aż do Łodzi. W ciągu dwóch pierwszych lat istnienia zrealizowano 150 przejazdów. W 2015 r. trasa uległa wydłużeniu do Xiamen, ważnego miasta portowego oraz ośrodka handlowego w Chinach, będącego bramą na rynki Azji Południowo-Wschodniej.

Z punktu widzenia przedsiębiorców nowe połączenie kolejowe oznacza istotne zmniejszenie kosztów w porównaniu do transportu lotniczego (ok. 30 proc.) oraz oszczędność czasu podróży w porównaniu z drogą morską (od 11 do 14 dni w porównaniu do ok. 40 w przypadku transportu morskiego).

W rozbudowę i obsługę połączenia Łódź – Xiamen angażuje się wiele firm, zarówno po stronie polskiej, jak i chińskiej. W Chinach od 2015 r. działa m.in. firma New Silk Railway (NSR) Europe Hub, zajmująca się obsługą połączeń kolejowych biegnących do Europy. Operatorem trasy kolejowej po stronie polskiej jest łódzkie przedsiębiorstwo Hatrans Logistics, które organizuje przewóz towarów oraz świadczy usługi celne i magazynowe. Kontenery przyjeżdżające z Chin, a także te wyruszające z Łodzi obsługuje w swoim

terminalu firma Spedcont. Rozbudowuje ona wciąż jego moce w związku z rosnącą liczbą przejazdów na trasie Nowego Jedwabnego Szlaku. W 2016 r. zrealizowano 250 połączeń, a już rok później liczba ta uległa podwojeniu. Z kolei **w 2018 r. liczba połączeń sięgnęła 525**. Każdy pociąg to 40 kontenerów wypełnionych m.in. elektroniką, AGD i tekstyliami w przypadku połączeń do Łodzi, oraz produktami spożywczymi w przypadku połączeń do Chin. Przebiec całej trasy zajmuje około 2 tygodnie, czyli znacznie krócej niż drogą morską. Przewozy kolejowe są też dużo tańsze niż lotnicze.

Towary płyną w obu kierunkach, pomnażając korzyści stron zaangażowanych w wymianę. Jednak ambicje sięgają znacznie dalej. Zarówno władze Łodzi, jak i władze chińskiego Xiamen spodziewają się, iż współpraca handlowa

przyniesie duże zyski nie tylko dla samych miast, ale dla całych regionów, dzięki rozbudowie stref przemysłowych oraz wymianie technologicznej. Region łódzki ma wielką szansę na przyspieszenie gospodarcze stymulowane przez reaktywację Jedwabnego Szlaku. To tu krzyżują się zarówno polskie, jak i europejskie trasy biegnące ze wschodu na zachód oraz z północy na południe. Należy przy tym pamiętać, że Łódź oferuje znacznie więcej niż centralne położenie. Dobra infrastruktura oraz dostęp do kompetentnej i relatywnie taniej siły roboczej niewątpliwie sprzyjać będą napływowi inwestycji, rozwojowi projektów e-commerce, a także powstawaniu miejsc pracy związanych z przetwarzaniem oraz dystrybuowaniem towarów płynących z Dalekiego Wschodu.

Należy podkreślić, że rosnąca w szybkim tempie liczba połączeń realizowanych na Nowym Jedwabnym Szlaku stanowi ogromną szansę dla inwestorów, zarówno krajowych, jak i zagranicznych. Z całą pewnością wzrastać będzie popyt na kompleksową obsługę logistyczną, co otwiera możliwości inwestorom z branży spedycyjnej, oferującym usługi z zakresu dostaw, magazynowania oraz dystrybucji. Skorzystają też przedsiębiorcy zajmujący się obsługą celną. Wreszcie, szereg opcji czeka na inwestorów z rozmaitych branż (m.in. RTV i AGD), którzy poprzez ulokowanie swoich operacji w okolicach Łodzi zyskaliby łatwy dostęp do podzespołów oraz komponentów płynących prosto z Chin. Z kolei producenci m.in. z branży kosmetycznej, spożywczej, biotechnologicznej czy medycznej, zainteresowani ekspansją na rynki azjatyckie, mieliby możliwość szybkiej i relatywnie taniej wysyłki swoich towarów do Chin, Japonii, Korei, czy krajów Azji Południowo-Wschodniej.

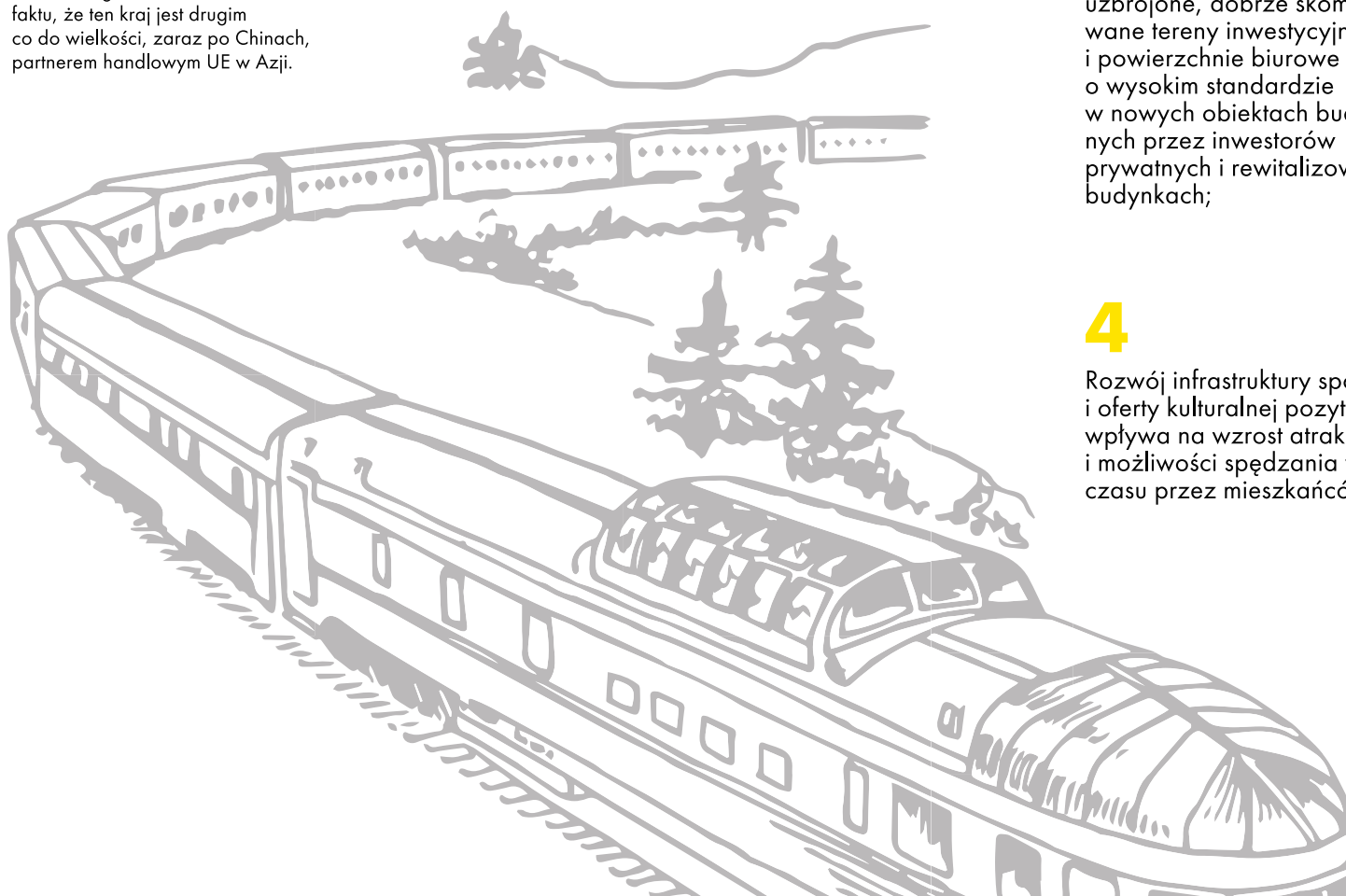
Biorąc pod uwagę skalę chińskiej inicjatywy, potencjalne zyski dla Łodzi oraz całego regionu są olbrzymie.

Osiągnięcie ich wymaga jednak strategicznych decyzji, które będą podnosić atrakcyjność Łodzi jako ważnego punktu na Jedwabnym Szlaku. Do najważniejszych zadań należy rozbudowa mocy terminala, a także ciągłe podnoszenie jakości usług związanych z obsługą celną czy wsparciem logistycznym. Warto wykorzystać także fakt, iż Łódź znajduje się nie tylko w korytarzu transportowym wschód-zachód, ale również na osi północ-południe. Potencjalnie duże korzyści będzie można czerpać z umiejętnego połączenia Jedwabnego Szlaku z Bursztynowym Szlakiem, biegnącym pomiędzy Bałtykiem a Adriatykiem.

Dodatkowe szanse stwarza pogłębianie współpracy z państwami położonymi na tracie Łódź – Xiamen, takimi jak Białoruś, Rosja, czy Kazachstan. Wreszcie, poprzez Chiny dotrzeć można na sąsiednie rynki, takie jak Tajwan, Korea Południowa, Japonia czy do krajów Azji Południowo-Wschodniej. Zyskują one na znaczeniu w ostatnim czasie, m.in. ze względu na tendencje protekcyjnystyczne w polityce handlowej Stanów Zjednoczonych. Unia Europejska już w 2010 r. podpisała umowę o wolnym handlu z Koreą Południową.

Z kolei w lutym 2019 r. weszło w życie porozumienie o wolnym handlu z Japonią, które ma ogromne znaczenie w obliczu faktu, że ten kraj jest drugim co do wielkości, zaraz po Chinach, partnerem handlowym UE w Azji.

W związku z rozgrywką się obecnie „wojną handlową” pomiędzy Chinami a Stanami Zjednoczonymi, należy się spodziewać, że także i Chiny zacieśnią swoje związki z Europą oraz wzmocnią zaangażowanie w rozbudowę Nowego Jedwabnego Szlaku. Jeszcze więcej towarów popłynie przez Łódź, stwarzając możliwości osiągnięcia korzyści gospodarczych na wielu poziomach, poczynając od indywidualnych inwestorów, miasta, poprzez region, a kończąc na całej Polsce.

EFEKTYWNA POLITYKA MIEJSKA

1

Miasto oferuje infrastrukturę atrakcyjną dla inwestorów: uzbrojone, dobrze skomunikowane tereny inwestycyjne i powierzchnie biurowe o wysokim standardzie w nowych obiektach budowanych przez inwestorów prywatnych i rewitalizowanych budynkach;

4

Rozwój infrastruktury sportowej i oferty kulturalnej pozytywnie wpływa na wzrost atrakcyjności i możliwości spędzania wolnego czasu przez mieszkańców;

2

Miasto, we współpracy z samorządem województwa, intensywnie inwestuje w poprawę sieci dróg, transportu publicznego i rozwój korzystnych rozwiązań (inwestycje drogowe, linie tramwajowe, bilety łączone, zakup taboru);

5

Realizowane projekty wspierające rozwój nowych i innowacyjnych przedsiębiorstw – inkubatory biznesu, przestrzenie dla przemysłów kreatywnych, eventy branżowe ułatwiające rozwój kontaktów biznesowych;

3

Realizowane projekty o charakterze rewitalizacyjnym, w tym przede wszystkim projekt rewitalizacji obszarowej, mają wpływ na wzrost jakości życia, w tym poprawę atrakcyjności centrum miasta i rozwój rynku mieszkaniowego;

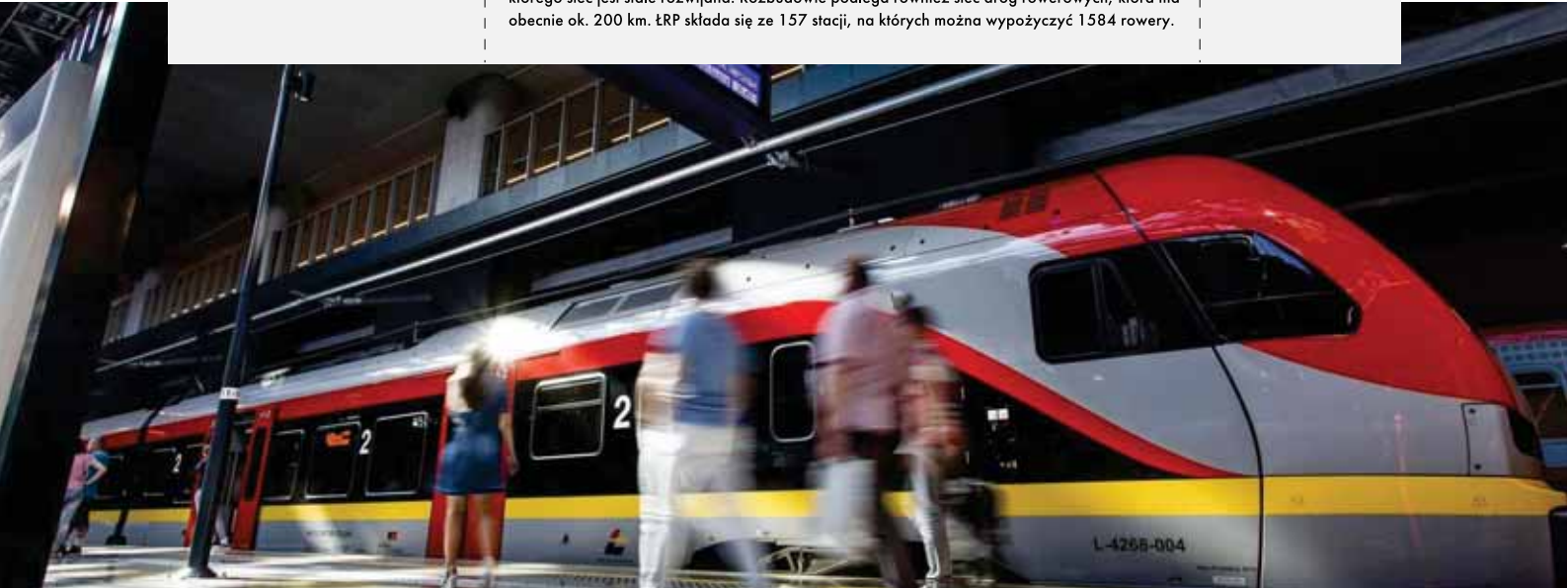
6

Organizacja EXPO Horticultural 2024 jako projekt wspierający zrównoważony rozwój miasta i wprowadzanie terenów zielonych do nowoczesnych metropolii.

NAJWAŻNIEJSZE PROJEKTY W ŁODZI, MAJĄCE ZNACZĄCY WPŁYW NA ROZWÓJ MIASTA:

TRANSPORT

Nazwa projektu	Charakterystyka	Okres realizacji
Tunel średnicowy	Tunel kolejowy, łączący dworce Łódź Fabryczna, Łódź Kaliska i Łódź Żabieniec. Inwestycja kluczowa dla transportu kolejowego nie tylko w aglomeracji i regionie, ale również dla całego krajowego systemu transportowego.	2019 - 2022
Dworzec Łódź Fabryczna	Budowa nowego dworca Łódź Fabryczna – jednego z największych obiektów kolejowych w Europie, wraz z infrastrukturą drogową.	2010 - 2017
Łódzka Kolej Aglomeracyjna	Rozbudowa sieci połączeń w ramach ŁKA - regionalnego przewoźnika kolejowego, zapewniającego skomunikowanie Łodzi z innymi miejscowościami regionu.	Od 2010
Autostrady i drogi ekspresowe	Łódź jest pierwszym w Polsce miastem posiadającym prawie domknięty ring ekspresowy, tworzony przez trasy A2, A1, S8 i S14 (droga ekspresowa S14 będzie gotowa do 2022 r.). Dodatkowo odcinek A2 pomiędzy Łodzią a Warszawą zostanie poszerzony do trzech pasów.	2006 - 2022
Trasa W-Z	Budowa głównej arterii komunikacyjnej miasta na linii wschód-zachód, wraz z modernizacją trasy tramwajowej.	2013 - 2015
Inwestycje w nowy tabor MPK	MPK planuje w najbliższych latach dalszą modernizację taboru m.in. zakup kolejnych niskopodłogowych tramwajów, jak również autobusów z napędem elektrycznym.	Od 2002
Wsparcie elektromobilności	Miasto rozwija sieć miejskich ładowarek do samochodów elektrycznych, wspiera bezpłatne parkowanie w strefach płatnych oraz planuje stworzenie systemu miejskiego carsharingu w oparciu o samochody elektryczne.	Od 2012
Rozwój infrastruktury rowerowej	Od 2016 r. mieszkańcy mogą korzystać z systemu rowerów miejskich (Łódzki Rower Publiczny), którego sieć jest stale rozwijana. Rozbudowie podlega również sieć dróg rowerowych, która ma obecnie ok. 200 km. ŁRP składa się ze 157 stacji, na których można wypożyczyć 1584 rowery.	Od 2016

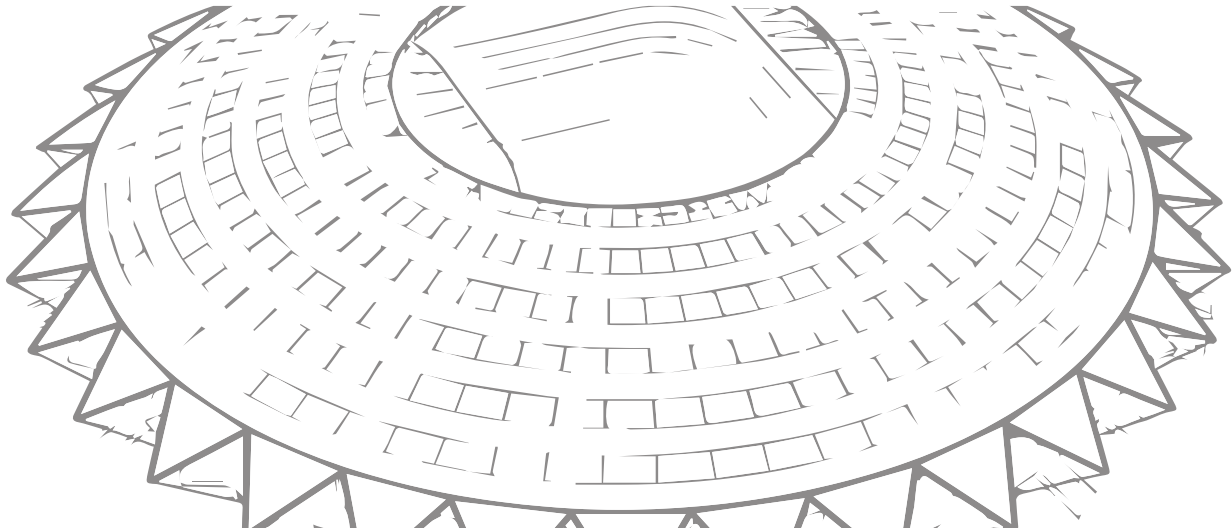

REWITALIZACJA

Nazwa projektu	Charakterystyka	Okres realizacji
Rewitalizacja Obszarowa Centrum Łodzi	Szeroko zakrojony projekt obejmujący 20 kwartałów w centrum miasta (w tym 8 priorytetowych), które zostaną poddane procesom rewitalizacji społecznej oraz modernizacji obejmującej budynki, infrastrukturę, tereny zieleni.	2017 - 2022
Miasto Kamienic	Pierwszy pilotażowy program kompleksowej modernizacji kamienic w strefie wielkomiejskiej, wstęp do rewitalizacji obszarowej.	Od 2011
Księży Młyn	Program kompleksowej modernizacji zabytkowych zabudowań i przestrzeni publicznych wraz z rewitalizacją zabytkowej dzielnicy Księży Młyn – dawnej dzielnicy robotniczej fabryki Karola Scheiblera.	2018 - 2020
Art Inkubator	Inkubator przedsiębiorczości dla młodych firm z sektora przemysłów kreatywnych. Siedziba w zrewitalizowanej fabryce przy ul. Tymienieckiego.	Od 2007
Pałac Steinertów	Kompleksowy remont jednego z najbardziej okazałych pałaców w centrum Łodzi, z przeznaczeniem na funkcje biurowe, hotelowe i gastronomiczne.	2017 - 2019
Pałac Poznańskiego	Kompleksowy remont jednego z najważniejszych zabytków Łodzi, siedziby Muzeum Miasta Łodzi, stanowiący uzupełnienie dla szeregu inwestycji zrealizowanych w najbliższym sąsiedztwie (Manufaktura, hotel Puro, biurowiec Ogrodowa Office oraz kwartały rewitalizacji obszarowej).	2017 - 2020
Dom Wielopokoleniowy	Remont i modernizacja zabytkowego obiektu przy ul. Wólczańskiej na cele mieszkaniowe. Obiekt ma być przeznaczony dla lokatorów w różnym wieku – seniorów, osób młodych, rodzin z dziećmi i osób niepełnosprawnych.	2018 - 2019

KULTURA, ROZRYWKA I SPORT

Nazwa projektu	Charakterystyka	Okres realizacji
EC1 Łódź – Miasto Kultury	W ramach szeroko zakrojonego projektu rewitalizacji kompleksu dawnej elektrociepłowni EC-1, przewidziano tam powstanie: • Centrum Nauki i Techniki EC1, • Narodowe Centrum Kultury Filmowej, • Planetarium EC1, • Centrum Komiksu i Narracji Interaktywnej, • W obrębie EC-1 powstanie także strefa dla dzieci .	2008 - 2019
Modernizacja łódzkich Domów Kultury	Remont/modernizacja pięciu domów kultury w dzielnicach Widzew, Górna i Polesie, która pozwoli m.in. na poszerzenie oferty. Jednym z istotnych elementów projektu jest udostępnienie obiektów osobom niepełnosprawnym.	2018 - 2020
Muzeum Tradycji Niepodległościowych	Najstarsze muzeum historyczne Łodzi, mające kilka oddziałów na terenie miasta. Jednym z istotnych elementów projektu jest udostępnienie obiektów osobom niepełnosprawnym.	2017-2019
Muzeum Kinematografii	Kompleksowy remont dawnego pałacu Karola Scheiblera, obecnie siedziby Muzeum Kinematografii położonej w parku Źródłiska.	2019 - 2020
Centralne Muzeum Włókiennictwa	Remont siedziby muzeum – Białej Fabryki, miejsca promocji sztuki włókiennictwa. To miejsce Międzynarodowego Triennale czy cyklu koncertów Geyer Music Factory.	2018 - 2019
Miejska infrastruktura sportowa	• Zatoka Sportu • Stadiony miejskie –budowa stadionu ŁKS i Widzewa Łódź • Obiekty treningowe przy ul. Minerskiej oraz obiekt todzianka • Budowa hali sportowej przy Al. Unii Lubelskiej (siatkówka) • Centrum Sportów Motorowych – tor żużlowy • Inwestycje w boiska treningowe i baseny	2006 - 2022
Orientarium	Największy w historii projekt łódzkiego ogrodu zoologicznego. Nowe przestrzenie będą przeznaczone prezentacji fauny Azji Południowo-Wschodniej. Łódzkie Orientarium będzie jednym z nielicznych obiektów tego typu w Europie. Zgodnie z przewidywaniami może przyciągać około 2 mln odwiedzających rocznie.	2017 - 2021

ZIELEŃ

Nazwa projektu	Charakterystyka	Okres realizacji
Expo Horticultural 2024	Międzynarodowa wystawa tematyczna, skoncentrowana wokół zagadnień zieleni w mieście, rewitalizacji, projektowania miast przyjaznych mieszkańcom. Organizacja wystawy wiąże się z realizacją zadań inwestycyjnych mających pozytywny wpływ na jakość przestrzeni publicznej, wizerunek i rozpoznawalność miasta oraz promocję międzynarodową. Wydarzenie będzie również miało wpływ na wzrost atrakcyjności turystycznej Łodzi.	2024
Inwestycje w tereny zielone	• Zielone Polesie – program wprowadzenia zieleni do dzielnicy Polesie m.in. przez woonerfy, wyraz partycypacji społecznej • Ulice-ogrody • Woonerfy (m.in. ul. Traugutta, 6 sierpnia, Wólczńska, Strzelców Kaniowskich, Zacisze) • Parki kieszonkowe i skwery • Rewaloryzacja parków miejskich w ramach rewitalizacji obszarowej: /Park Moniuszki /Park Sienkiewicza /Park Staromiejski	Od 2014
Program Czyste Powietrze	Program mający na celu modernizację i wzrost efektywności energetycznej zabudowy mieszkalnej, ograniczenie emisji zanieczyszczeń a w konsekwencji – poprawę jakości powietrza.	Od 2018

PRZYKŁADOWE INWESTYCJE PRYWATNE

Nazwa projektu	Charakterystyka	Okres realizacji
Inwestycje biurowe	• Nowe Centrum Łodzi: Brama Miasta,Nowa Fabryczna, Przystanek mBank, Nowe Soho Łódź, HB Reavis, Centrum Biurowe Fabryczna • Off-Piotrkowska – biurowce Sepia Office i Teal Office • Ogrodowa Office • P22 • Imagine • Hi Piotrkowska • Jaracza 62 • Skrzywana Factory • Centrum Biurowe Zenit • Monopolis • Ogrody Geyera • Łódź.Work	Od 2017
Inwestycje przemysłowe	• Tereny inwestycyjne dostępne na obszarze łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej • Terminal intermodalny Łódź Olechów • Port kolejowy Zduńska Wola • Inwestycje logistyczno-magazynowe • Nowa dzielnica przemysłowa – Jędrzejów Przemysłowy	1997 – utworzenie ŁSSE 2013 – uruchomienie bezpośredniego połączenia z chińskim miastem Chengdu

ANALIZA NAJWAŻNIEJSZYCH PROJEKTÓW REALIZOWANYCH W ŁODZI

Tunel średnicowy

Budowa tunelu średnicowego jest inwestycją, która diametralnie zmieni obraz transportu publicznego w Łodzi i regionie, będzie mieć także istotne znaczenie dla układu komunikacyjnego całego kraju, z uwagi na powiązanie z realizowanymi projektami rozwoju sieci Kolei Dużych Prędkości oraz planowaną budowę Centralnego Portu Komunikacyjnego.

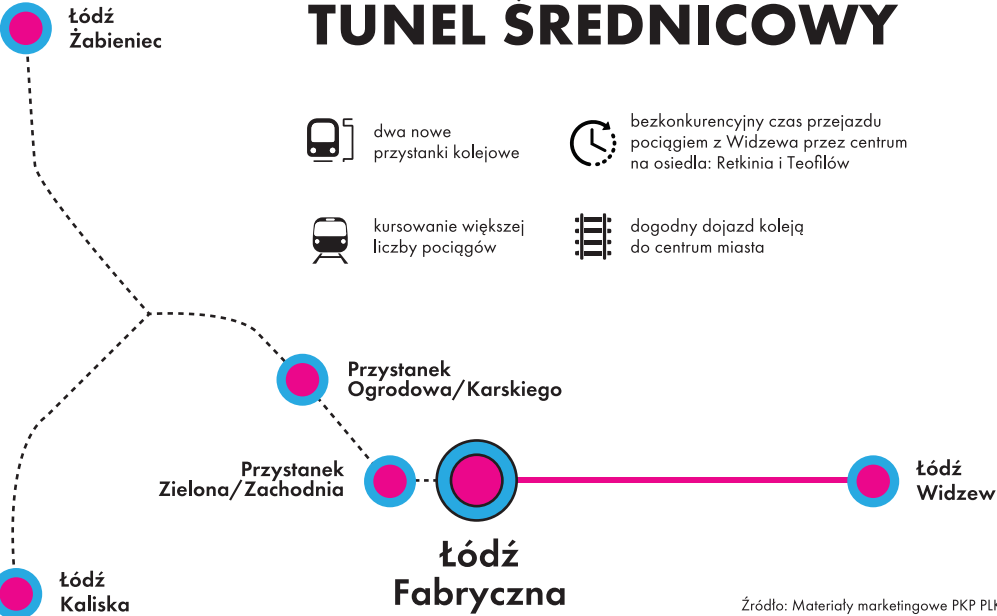
Tunel średnicowy między stacjami Łódź Fabryczna a Łódź Kaliska i Łódź Żabieniec wraz z dwoma przystankami pośrednimi całkowicie zmieni układ komunikacyjny miasta. Inwestycja ma zostać zakończona na początku 2022 r., a jej koszt to ok. 1,3 mld zł.

Tunel „otworzy” dworzec Łódź Fabryczna: z czołowego stanie się dworcem przelotowym. Oznacza to nowe możliwości dla łódzkiego węzła transportowego oraz kolei w Polsce – pociągi regionalne i dalekobieżne zaczną przejeżdżać przez, a właściwie

pod centrum Łodzi na osi wschód-zachód (przez stacje Łódź Widzew, Fabryczna i Kaliska) i północ-południe (przez stacje Łódź Widzew, Fabryczna, Żabieniec), co pozwoli na znaczące skrócenie czasu podróży pomiędzy Łodzią i innymi dużymi miastami w Polsce.

W tunelu powstaną również dwa przystanki pośrednie dla składów lokalnych, co znacząco usprawni transport publiczny.

TUNEL ŚREDNICOWY

Źródło: Materiały marketingowe PKP PLK

Dworzec Łódź Fabryczna

Łódź Fabryczna to główna stacja kolejowa w Łodzi. Dziś to największy i najnowocześniejszy dworzec w Polsce oraz trzeci co do wielkości w Europie. To właściwie nowoczesne centrum przesiadkowe, integrujące komunikację kolejową, autobusową, tramwajową, rowerową oraz samochodową. Całkowity koszt inwestycji wyniósł 1,76 mld zł, z czego większość pokryta została z funduszy europejskich. Powierzchnia użytkowa dworca wynosi 44 tys. mkw., co obejmuje m.in. kompleks składający się z trzech hal o łącznej powierzchni 36 tys. mkw. Pod ziemią znalazły się m.in. 4 perony, trzy z nich mają długość 400 metrów, a jeden 300 metrów. Dworzec jest integralną częścią powstającego, Nowego Centrum Łodzi, które wita przyjeżdżających nowoczesną bryłą nowowytbudowanego biurowca "Brama miasta".

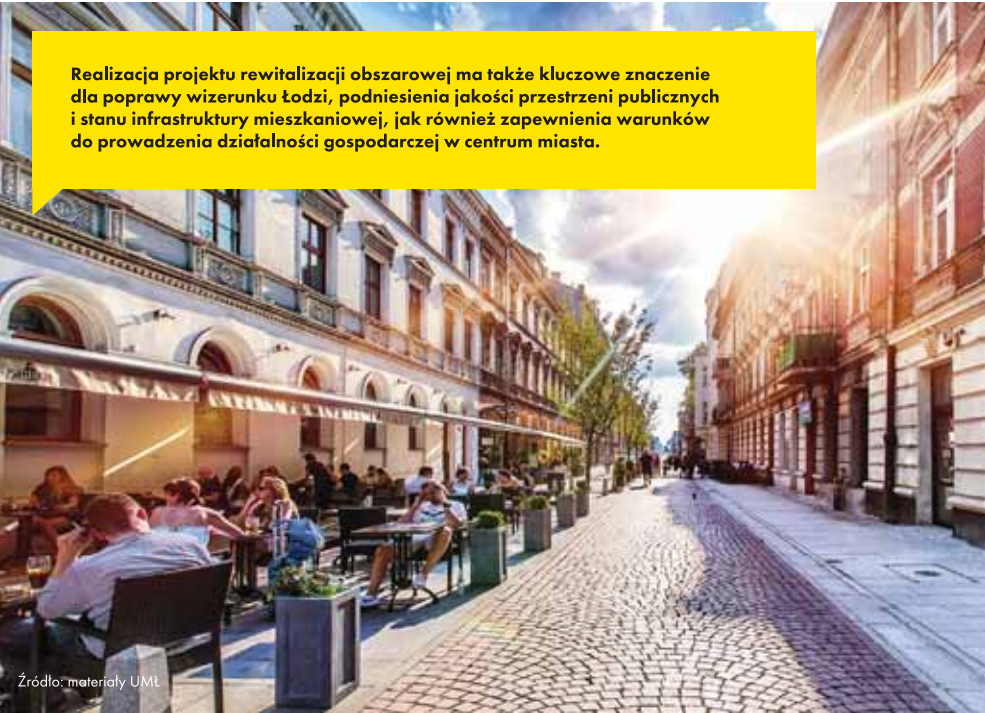
Dworzec jest przystosowany do obsługi planowanej sieci kolei dużych prędkości (KDP), której realizacja zapewni połączenie z nowym Centralnym Portem Komunikacyjnym i Warszawą, a także usprawni i znacznie skróci czas podróży do innych dużych miast w Polsce i za granicą.

Rewitalizacja obszarowa

Projekt rewitalizacji obszarowej to strategiczny program, impuls do ogromnych zmian w mieście. Obecnie prowadzone są działania inwestycyjne w centrum miasta, obejmujące odnowę i poprawę dostępności przestrzeni publicznych, w tym terenów zieleni, jak również działania społeczne, mające podnieść jakość życia w centrum miasta.

Źródło: materiały UMŁ

Realizacja projektu rewitalizacji obszarowej ma także kluczowe znaczenie dla poprawy wizerunku Łodzi, podniesienia jakości przestrzeni publicznych i stanu infrastruktury mieszkaniowej, jak również zapewnienia warunków do prowadzenia działalności gospodarczej w centrum miasta.

Źródło: materiały UMŁ

Nowe Centrum Łodzi

Nowe Centrum Łodzi to projekt realizowany w samym centrum miasta, w sąsiedztwie dworca Łódź Fabryczna. Jego celem jest stworzenie nowego centrum biznesowego, które dzięki licznym inwestycjom prowadzonym przez inwestorów prywatnych powoli staje się faktem.

Obszar NCŁ to przestrzeń łącząca funkcje biznesowe, handlowe, transportowe, kulturalne i mieszkaniowe. Kluczowym punktem NCŁ jest nowy podziemny dworzec Łódź Fabryczna, który docelowo ma stać się multimodalnym węzłem komunikacyjnym o znaczeniu krajowym, łączącym transport kolejowy, indywidualny samochodowy oraz transport miejski.

NCŁ będzie oferować wysokiej jakości powierzchnie biurowe z dogodnym dojazdem. Wśród projektów dbających o jakość przestrzeni wyróżnić możemy m.in.: „Bramę Miasta”, „Nową Fabryczną”, Rynek Kobro, planowane inwestycje HB Reavis i Ghelamco, czy też znajdujący się przy ul. Piotrkowskiej projekt OFF Piotrkowska Center. Każdy z nowo powstających obiektów wykorzystuje nowoczesne (smart building) i proekologiczne (certyfikaty LEED, BREEAM, ogrody dachowe i ściany zieleni, stacje ładowania pojazdów elektrycznych, stacje rowerowe itp.) rozwiązania, podnoszące jakość inwestycji.

Łódź Horticultural Expo 2024

W Łodzi trwają obecnie przygotowania do organizacji międzynarodowej wystawy Horticultural Expo 2024, która ma przebiegać pod hasłem „Nature of the city”. Jej głównym tematem będzie zielona rewitalizacja miast, zrównoważone projektowanie miejsc do życia, a także kształtowanie miejskiego krajobrazu z zachowaniem terenów zielonych i wykorzystaniem ich potencjału. Temat wystawy poruszać ma także zagadnienia, takie jak zrównoważony rozwój, gospodarka w obiegu zamkniętym, odnawialna energia, smart city, świadome zarządzanie procesami urbanizacyjnymi, wspieranie przedsiębiorczości i innowacyjności mieszkańców oraz ochrona dziedzictwa kulturowego.

Przygotowania do organizacji wystawy są ściśle związane z realizowanymi projektami rewitalizacyjnymi i będą mieć pozytywny wpływ na jakość życia w mieście, dostępność infrastruktury i usług dla mieszkańców oraz wzrost atrakcyjności przestrzeni publicznych.

Realizacja Wystawy EXPO ma korzystnie wpłynąć na sposób postrzegania miasta i Polski na arenie międzynarodowej. Przewiduje się, że przyniesie także wymierne rezultaty w wymiarze społecznym, krajowym, regionalnym oraz lokalnym. Do najważniejszych korzyści można zaliczyć:

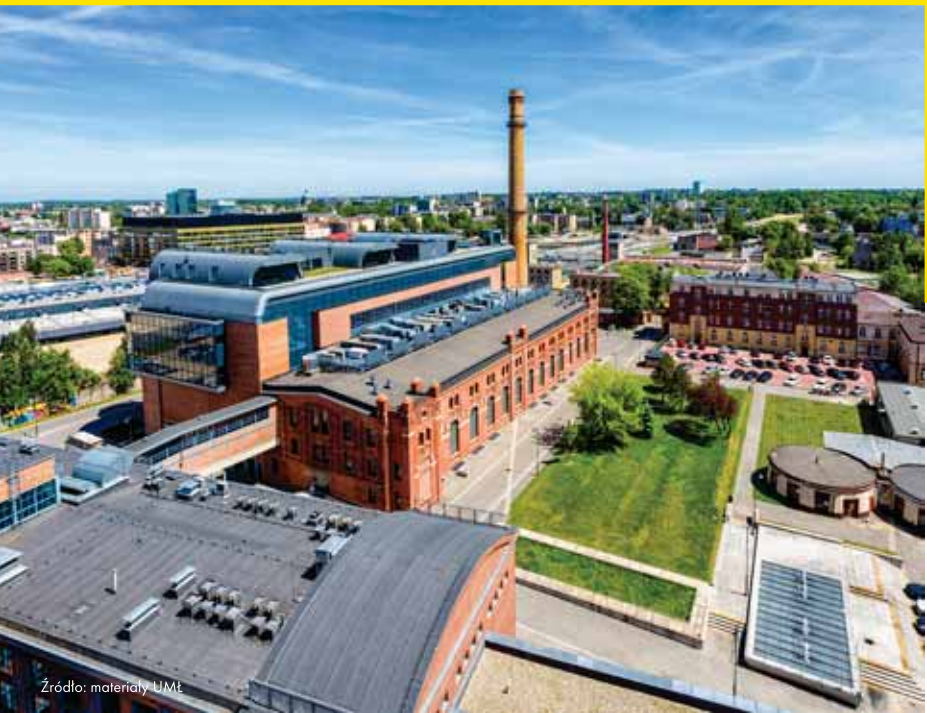
- Pozytywny wpływ na wizerunek i międzynarodowe relacje partnerskie,
- Wprowadzenie do miejskiej tkanki rozwiązań ekologicznych i pro środowiskowych,
- Promocję turystyki,
- Wprowadzenie nowych rozwiązań infrastrukturalnych i transportowych,
- Pobudzenie gospodarki krajowej i lokalnej,
- Pozyskanie know-how w zakresie organizacji dużych projektów.

Źródło: materiały UMi

EC1 Łódź – Miasto Kultury

EC1 Łódź – Miasto Kultury to kluczowa instytucja kultury w Łodzi, a zarazem szandarowy przykład udanej modernizacji dawnych obiektów przemysłowych. Nowoczesny kompleks, w którym działa kilka wyspecjalizowanych placówek kulturalnych, znajduje się w budynku dawnej elektrociepłowni, w samym centrum miasta. Dzięki rewitalizacji i zmianie przeznaczenia Łódź zyskała ciekawy obiekt architektoniczny, atrakcyjną przestrzeń publiczną ściśle związaną z unikalną historią miasta, jak również przestrzeń do realizacji wyjątkowych – w skali kraju - inicjatyw kulturalnych i edukacyjnych.

Kompleks EC1 Łódź – Miasto Kultur tworzą:

- Centrum Nauki i Techniki
- Narodowe Centrum Kultury Filmowej
- Centrum Komiksu i Narracji Interaktywnej
- Planetarium

Wyróżnienia dla Miasta w zakresie wsparcia inwestorów

Miasto Łódź aktywnie wspiera inwestorów, oferując kompleksowe wsparcie przez cały okres działalności. Przyznane nagrody gospodarcze potwierdzają, że Łódź jest miejscem przyjaznym dla biznesu.

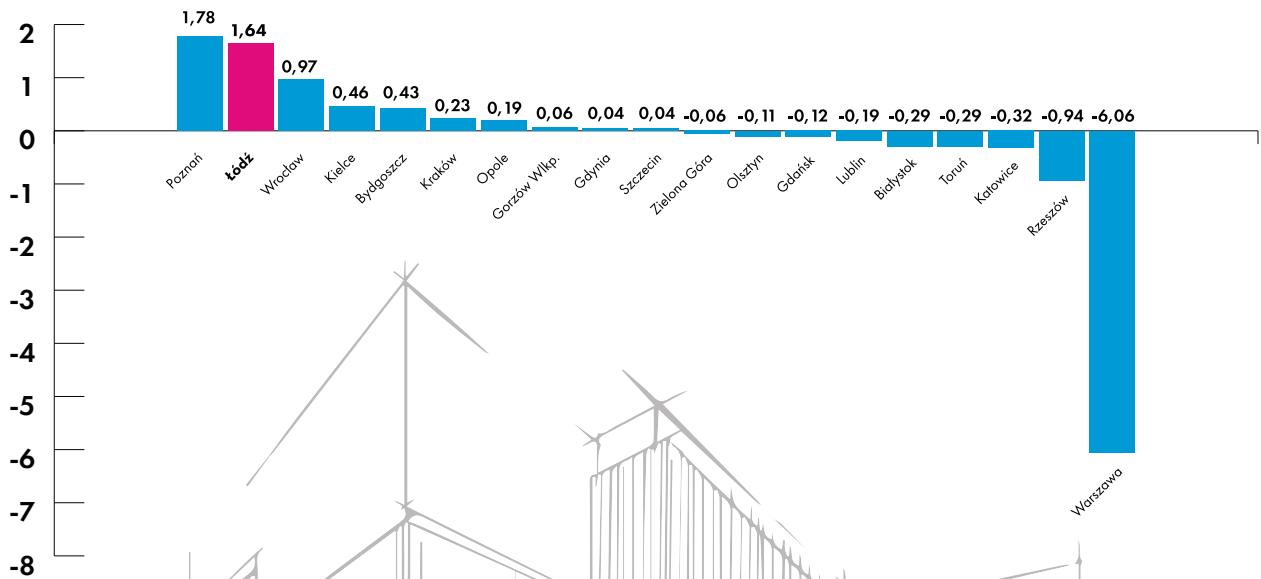
 CEE Shared Services Awards w kategorii „Dynamically Developing City – Poland”: pierwsze miejsce w 2019r	 Investment Awards w kategorii „City” przyznane przez EuropaProperty.com 2017	 Prime Property Prize w kategorii Miasto Przyjazne Inwestorom 2019, 2018, 2017, 2014	 Ranking Prologis „100 Najbardziej Pożądanych Lokalizacji Logistycznych w Europie 2017” dla najlepszych lokalizacji w Europie – Polska Centralna – Łódź: najbardziej pożądana lokalizacja poza Europą Zachodnią 2017	 Eurobuild Investor’s Friendly City Nagrody w latach: 2017, 2016, 2014
 Prime Property Prize w kategorii Architektura – Projekt Bramy Miasta 2019	 Polski Związek Firm Deweloperskich, Ranking Miast Polskich pierwsze miejsce w 2016 i 2014 roku, drugie miejsce w 2017 i 2015 roku	 fDi STRATEGY AWARD in fDi Polish Cities of the Future 2015/2016	 Eurobuild The Real Estate Personality of the Year 2016 dla Prezydenta Miasta Łodzi - Pani Hanny Zdanowskiej 2016	 Raport ABSL wyróżnienie za znaczące zasługi dla rozwoju sektora nowoczesnych usług biznesowych w Polsce, 2017, I miejsce w kategorii „Współpraca z lokalnymi władzami” oraz „Sektor nowoczesnych usług biznesowych w Polsce” 2017 i 2016

Łódź jest wysoko oceniana pod względem sprawności działania organów administracji architektoniczno-budowlanej, co ma bardzo istotne znaczenie dla nowych inwestycji budowlanych.

W rankingu opracowanym przez Polski Związek Firm Budowlanych, w którym oceniane były następujące kryteria:

- czas oczekiwania na decyzję o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu
- czas oczekiwania na decyzję pozwolenia na budowę
- udział decyzji wydawanych w poszczególnych przedziałach czasowych
- procentowy stopień pokrycia miasta planami zagospodarowania przestrzennego

W 2019 r. Łódź została sklasyfikowana na drugim miejscu, zaraz za Poznaniem i bezpośrednio przed Wrocławiem.

Terminowość wydania decyzji WZ

	Łódź	Białystok	Bydgoszcz	Gdańsk	Gdynia	Poznań	Katowice	Kielce	Olsztyn	Opole	Rzeszów	Szczecin	Toruń	Wrocław	Zielona Góra	Kraków	Warszawa
Stopień pokrycia miasta mpzp	21%	55%	37%	65%	31%	46%	26%	23%	58%	29%	17%	54%	56%	58%	17%	63%	37%
do 60 dni	50%	22%	16%	0%	11%	3%	0%	36%	0%	43%	0%	0%	0%	5%	0%	0%	7%
od 61 do 180 dni	40%	44%	52%	28%	64%	76%	65%	59%	79%	45%	50%	67%	50%	72%	100%	13%	36%
od 181 do 365 dni	10%	22%	32%	72%	18%	21%	30%	5%	21%	10%	40%	33%	20%	23%	0%	32%	32%
powyżej 365 dni	0%	12%	0%	0%	7%	0%	5%	0%	0%	0%	10%	0%	30%	0%	0%	55%	25%

W przypadku decyzji o warunkach zabudowy, w Łodzi są one wydawane najszybciej w całym kraju.

Terminowość wydania pozwolenia na budowę

	Łódź	Białystok	Bydgoszcz	Gdańsk	Gdynia	Poznań	Katowice	Kielce	Olsztyn	Opole	Rzeszów	Szczecin	Toruń	Wrocław	Zielona Góra	Kraków	Warszawa
do 65 dni	100%	13%	100%	40%	100%	100%	40%	94%	58%	100%	58%	63%	10%	95%	31%	100%	27%
od 66 do 180 dni	0%	66%	0%	34%	0%	0%	52%	6%	42%	0%	29%	33%	80%	5%	31%	0%	39%
powyżej 180 dni	0%	21%	0%	26%	0%	0%	8%	2%	0%	0%	13%	4%	10%	0%	38%	0%	34%

Również w przypadku pozwoleń na budowę Łódź znajduje się na czele klasyfikacji, a wszystkie decyzje wydawane są w ustawowym terminie do 65 dni.

Powyższe dane wskazują, że inwestorzy mogą liczyć w Łodzi na najszybsze w kraju uzyskanie decyzji niezbędnych w procesie inwestycyjnym.

Formy prowadzenia działalności gospodarczej

Formy prowadzenia działalność gospodarczej w Polsce są zbliżone do tych występujących w innych krajach Unii Europejskiej.

Formy prowadzenia gospodarczej dla MSP:

- Jednoosobowa działalność gospodarcza
- Spółka cywilna
- Spółki handlowe
 - / Spółki kapitałowe
 - Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
 - Spółka akcyjna
 - / Spółki osobowe
 - Spółka jawna
 - Spółka partnerska
 - Spółka komandytowa
 - Spółka komandytowo-akcyjna

Koszty pracy

Prowadzenie działalności gospodarczej związane jest z poniższymi kosztami, dotyczącymi zatrudniania pracowników. Koszty liczone są jako odpowiedni procent pensji brutto.

Rodzaj ubezpieczenia	Składki pracodawcy	Składki pracownika
Emerytalne	9,76 proc.	9,76 proc.
Rentowe	6,50 proc.	1,50 proc.
Wypadkowe	1,67 proc.	
Chorobowe		2,45 proc.
Zdrowotne		9,00 proc.
Fundusz Pracy	2,45 proc.	
Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych	0,1 proc.	

Źródło: Zakład Ubezpieczeń Społecznych

RODZAJE PODATKÓW

Podatek	Podmioty podlegające opodatkowaniu
PIT	- Jednoosobowa działalność gospodarcza - Spółki cywilne - Spółki osobowe (jawna, partnerska, komandytowa, i komandytowo-akcyjna)
CIT	- Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością - Spółki akcyjne - Grupy kapitałowe
VAT	Wszyscy przedsiębiorcy, bez względu na formę prowadzonej działalności, których wartość sprzedaży w ciągu roku przekracza 200 tys. zł Producenci i importerzy wyrobów akcyzowych, w szczególności wyrobów energetycznych i energii elektrycznej, napojów alkoholowych, wyrobów tytoniowych i płynu do papierosów elektronicznych
Akcyza	Podatek ma zastosowanie do określonych czynności cywilnoprawnych, które mogą dotyczyć czynności związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej.
PCC	Ustawa z dnia 9 września 2000 r. o podatku od czynności cywilnoprawnych wskazuje czynności podlegające opodatkowaniu oraz czynności, które nie podlegają opodatkowaniu, w tym m.in. umowy spółki i ich zmiany związane z łączeniem spółek kapitałowych (art. 2 pkt 6 lit. a) w/w. ustawy.

Źródło: Dziennik Ustaw

Wsparcie ze strony Urzędu Miasta Łodzi

Wsparciem inwestorów w Łodzi, zajmuje się Biuro Rozwoju Gospodarczego i Współpracy Międzynarodowej. Zadania biura obejmują m.in. przygotowanie i popularyzowanie informacji o możliwościach i warunkach inwestowania w mieście, przygotowanie ofert inwestycyjnych, w tym np. dotyczących zasobów ludzkich lub nieruchomościowych, wsparcie lokalnego biznesu i zagranicznych inwestorów wraz z ich obsługą, a także podejmowanie inicjatyw gospodarczych. Strona internetowa (www.invest.lodz.pl) jest dedykowana inwestorom i podmiotom gospodarczym działającym w mieście i regionie; zawiera informacje nt miasta, możliwości współpracy oraz oferowanego wsparcia. Informacje na stronie dostępne są w dwóch językach (PL / EN).

Informacje ogólne	 • Dane dotyczące zasobów ludzkich w Łodzi • Dostępna powierzchnia biurowa i magazynowa • Potrzebne pozwolenia, niezbędne decyzje • Pomoc publiczna, informacje dotyczące finansowania inwestycji
Nieruchomości	 • Wsparcie przy wyborze lokalizacji • Przygotowywanie oferty dotyczącej dostępnej powierzchni i kosztów • Umawianie wizyt z firmami doradczymi, właścicielami budynków
Wsparcie rekrutacyjne	 Organizacja spotkań z: • Uniwersytetami • Biurami karier • Urzędami pracy • Agencjami rekrutacyjnymi
Organizacja spotkań i współpraca z urzędem	• Organizacja wizyty w mieście • Spotkania z prezydentem miasta • Spotkania z reprezentantami urzędu • Wsparcie na każdym etapie procesu inwestycyjnego
Pomoc w działaniach PR firmy	• Konferencje prasowe • Publikacja aktualności na stronie internetowej www.invest.lodz.pl oraz w informatorze biura • Kampania „tódź kreuje miejsca pracy” • Program „Młodzi w Łodzi” • Obecność w publikacjach z promocją gospodarczą miasta

Zachęty inwestycyjne oferowane przez lokalne jednostki

Podmiot dysponujący zachętami	Charakterystyka programu	Beneficjenci	Budżet	Sposób aplikacji	Warunki udzielenia wsparcia	Horyzont czasowy
Urząd Marszałkowski	Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020	• Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa	Poddziałanie I.2.2. – 25 000 000 euro (ok.106 946 000 zł) (2019)	Tryb konkursowy, w którym decyduje liczba punktów w ramach określonych kryteriów poszczególnych konkursów	I.2.2. – Wsparcie jest udzielane na przeprowadzenie badań przemysłowych i eksperymentalnych prac rozwojowych lub na zakup usługi badawczej dot. opracowania nowego lub ulepszonego produktu.	Do końca 2020 r.
Kontakt:	- Poddziałanie I.2.2. Wsparcie przy rozwoju B+R w przedsiębiorstwach	• Partnerstwa, w tym konsorcja przemysłowe i partnerstwa publiczno-prywatne	7 500 000 euro			
Główny Punkt Informacyjny w Łodzi (42) 663 31 07	- Działanie II.2. Internacjonalizacja przedsiębiorstw (MSP)	• Przedsiębiorstwa realizujące cele publiczne	Działanie II.2 – 11 000 000 euro (47 047 000 zł) (2019)		II.2.- Wsparcie udzielane jest przede wszystkim na inwestycje związane z przygotowaniem firm do wejścia na rynek zagraniczny.	
	- Wsparcie w ramach poddziałania ukierunkowane jest na zwiększenie międzynarodowej ekspansji przedsiębiorstw, która przyczyni się do wzrostu obrotów w handlu zagranicznym.		2 800 000 euro (12 265 000 zł) (2020)			
	- Działanie II.3. Wsparcie działań mających na celu zwiększenie zastosowania innowacji w przedsiębiorstwach sektora MSP		Działanie II.3 – 8 000 000 euro (34 223 000 zł) (2019)		II.3. – Wsparcie udzielane jest przed wszystkim na inwestycje związane z rozbudową MSP	
Łódzka Agencja Rozwoju Regionalnego	JEREMIE2 – Pożyczki na wydatki w środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne- np. prace budowlane, zakupy maszyn, urządzeń, wyposażenia, środków transportu, oprogramowania.	• Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa	Łączna wartość projektu JEREMIE2 46 730 000 zł	Tryb konkursowy	Wsparcie udzielne jest w ramach:	Do wyczerpania funduszy
Kontakt:				- Wypełnienie wniosków do poszczególnych programów.	- przekazania kapitału na rozruch	
ŁÓDZKA AGENCJA ROZWOJU REGIONALNEGO S.A. (42) 208 92 01	JEREMIE NIERUCHOMOŚCI – Pożyczka na modernizację nieruchomości				- rozszerzenia działalności	
					- wzmocnienie podstawowej działalności	
					- realizację nowych projektów	
					- modernizację nieruchomości	

Podmiot dysponujący zachętami	Charakterystyka programu	Beneficjenci	Budżet	Sposób aplikacji	Warunki udzielenia wsparcia	Horyzont czasowy
Łódzka Specjalna Strefa Ekonomiczna	Pomoc publiczna w postaci zwolnienia z podatku CIT lub PIT dla osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na podstawie decyzji o wsparciu w Polsce centralnej.	Zarówno MSP, jak i duże przedsiębiorstwa	Projekt Strefa Rozwoju2 – 33 000 000 zł*	Wsparcie oceniane na poziomie indywidualnym	Ulgę podatkową może utrzymać firma na: - Utworzenie nowego przedsiębiorstwa - Zwiększenie zdolności produkcyjnej istniejącego przedsiębiorstwa - Dywersyfikację produkcji przedsiębiorstwa poprzez wprowadzenie produktów uprzednio nieprodukowanych - Zasadniczą zmianę dotyczącą potencjału produkcyjnego istniejącego przedsiębiorstwa	N.D.
Kontakt:		Działalności wspierane to: - Produkcja - BPO/SSC/IT - B+R	*Kwestie budżetowe wyliczane są tylko dla zachęty w formie programów.			
Łódzka Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A. (42) 676 27 53	• Oferta działek w pełni przygotowanych pod inwestycje po konkurencyjnej cenie • Darmową pomoc przy załatwianiu formalności związanych z inwestycją • Projekt Strefa Rozwoju2 • Bony rozwojowe dla MSP		Niewyliczane są dla poszczególnych ulg, w tym ulg podatkowych.		Kryterium ilościowe: • Stopa bezrobocia w powiecie • Wielkość przedsiębiorstwa • Rodzaj projektu	
Powiatowy Urząd Pracy	Pomoc w poszukiwaniu kandydatów do pracy: - Pośrednictwo pracy - Pomoc w doborze kandydata do pracy - Pomoc w rozwoju zawodowym pracowników	Pracodawcy i przedsiębiorcy chcący zatrudnić niepełnosprawnych lub cudzoziemców, podnieść	Niezdefiniowany	Wypełnienie wniosków do poszczególnych programów.	Warunki zależne od rodzaju wsparcia.	N.D.
Kontakt:		kompetencje swoich dotychczasowych pracowników lub rozpocząć działania kreujące nowe miejsca pracy w przedsiębiorstwie.		Akceptacja zależy od spełnienia kryteriów związanych z adekwatnymi rodzajami wsparcia		
Powiatowy Urząd Pracy w Łodzi (42) 251 65 00	Podnoszenie kompetencji i kwalifikacji pracowników i kandydatów do pracy: - Krajowy Fundusz Szkoleniowy - Staże i bony stażowe - Przygotowanie zawodowe dorosłych - Refundacja z Funduszu Pracy wynagrodzeń młodocianych	kompetencje swoich dotychczasowych pracowników lub rozpocząć działania kreujące nowe miejsca pracy w przedsiębiorstwie.				
	Wsparcie tworzenia miejsca pracy: - Pomoc oferowana przez Doradcę Klienta - Prace interwencyjne - Roboty publiczne - Prace społecznie użyteczne - Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy					
	Zatrudnienie niepełnosprawnych: - Zwroty kosztów zatrudnienia, szkolenia, wyposażenia i przystawiania - Zatrudnienie cudzoziemców - Wsparcie przy przygotowaniu niezbędnych dokumentów					

Podmiot dysponujący zachętami	Charakterystyka programu	Beneficjenci	Budżet	Sposób aplikacji	Warunki udzielenia wsparcia	Horyzont czasowy
Wojewódzki Urząd Pracy	WUP rozporządza Europejskimi Funduszami Społecznymi przeznaczonymi na podnoszenie aktywności zawodowej i włączenie społeczne w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER)	Przedsiębiorstwa, które planują wdrożyć instrumenty i usługi rynku pracy mające na celu zaadresowanie działania związane z Osiami VIII i IX w programie PO WER.	OŚ VIII Zatrudnienie VIII.2.1 – 13 000 000 euro (55 612 000 zł) (2019) VIII.3.1. – 6 800 000 euro (ok. 23 706 000 zł) 688 235 euro (ok 3 015 000 zł) (2020) OŚ IX Włączenie społeczne IX.1.1. 14 961 410 euro (ok. 72 557 000 zł) (2019) 2 900 000 euro (ok 12 704 000 zł) (2020)	Wypełnienie wniosków do poszczególnych programów. Akceptacja zależy od spełnienia kryteriów związanych z poszczególnymi rodzajami wsparcia	Niezdefiniowane	Do końca 2020 r.
Kontakt:						
Punkt Informacyjny EFS – Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi (42) 638 91 30/39	OŚ VIII Zatrudnienie Poddziałanie VIII 2.1. – Wsparcie aktywności zawodowej osób po 29 roku życia Poddziałanie VIII 3.1. – Wsparcie przedsiębiorczości w formach bezwrotnych OŚ IX Włączenie społeczne Poddziałanie IX.1.1. – Aktywizacja społeczno-zawodowa osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym					

BIBLIOGRAFIA

REAS (JLL) Q4 2018, link: https://www.reas.pl/komentarze/lozdz-gwiazda-ryнку-developerskiego-2018-r-Raport_Potencjal_Inwestycyjny_Lodzi, edycja 2 - 2019, Antal.

dr hab. Robert Krzysztofik, Katedra Geografii Ekonomicznej w Katowicach, Uniwersytet Śląski

Wg danych Eurostat, na dzień 1 stycznia 2019

<https://www.wien.gv.at/statistik/pdf/neuerstiftungs-2018.pdf>

<https://spectator.sme.sk/c/22006136/high-speed-train-takes-passengers-from-bratislava-straight-to-zurich.html>

Dane wg Statistical Office of the Slovak Republic za rok 2018 dla powiatów Bratislava I-V

Sprawdzone, https://www.numbeo.com/cost-of-living/compare_cities.jsp?country1=Slovakia&city1=Bratislava&country2=Austria&city2=Vienna

<https://www.businessinsider.com/cities-with-highest-salaries-in-the-world-2018-591R-T#28-vienna-2425-1>

https://www.numbeo.com/cost-of-living/compare_cities.jsp?country1=Slovakia&city1=Bratislava&city2=Austria&city2=Vienna

https://www.advantageousia.org/4k/cesteinrich-in-slovakia/news/local/WIE_BTS_wiwr_english.pdf

<https://spectator.sme.sk/c/20033406/austrian-investors-see-opportunities.html>

https://ec.europa.eu/regional_policy/en/newsroom/news/2015/07/investing-in-the-twin-capitals-eu-adopts-new-cooperation-programme-between-slovakia-and-austria

<https://newsnow.tasr.sk/economy/holzer-people-from-vienna-will-soon-go-to-work-in-bratislava/>

<https://www.theatlantic.com/travel-times/glasgow-queen-street-to-edinburgh-waverley>

<https://www.gov.scot/documents/govscotdocument>

<https://sp-bpr-en-prod-cdnep.azureedge.net/published/2018/2/23/A-Guide-to-Gross-Value-Added-GVA-in-Scotland/SB%2018-15.pdf>

Wg danych Eurostat, 2018

<https://www.nomisweb.co.uk/query/construct/summary.asp?menuopt=200&subcomp=>

<https://www.scotsman.com/news-2-15012/edinburgh-named-second-best-place-to-live-in-uk-1-3149764>

<https://www.nomisweb.co.uk/query/construct/summary.asp?menuopt=200&subcomp=>

Wg United States Census Bureau, na dzień 1 czerwca 2018

<https://tckeh.antlrak.com/tckf/antlrak>

Sources: baltimorewashingtonsmaglevproject.com/index.php/faq; www.arba.org/about/faq

https://www.bls.gov/regional/west/news-release/countyemploymentandwages_washington.htm

https://www.numbeo.com/cost-of-living/compare_cities.jsp?country1=United+States&country2=United+States&city1=Washington%2C+DC&city2=Baltimore%2C+MD

<https://www.forbes.com/pictures/ndg45edf/na-5-baltimore-towson-md/#58a633982a0a>

Maryland State Highway Mobility Report

National Aquarium Mission Impact Report

<https://www.bbc.com/news/uk-16473296>

BIS UK Business: Activity, size and Location 2018

<https://www.spottedbylocals.com/blog/alpha-beta-and-gamma-cities/>

<https://www.about-hbbc.co.uk/news-and-media/new-green-hbbc-uk-birmingham-hq-opens-its-doors>

https://www.numbeo.com/cost-of-living/compare_cities.jsp?country1=United+Kingdom&city1=London&country2=United+Kingdom&city2=Birmingham

<https://nizynieria.com/wpis-branzj/wiadomosci/5/56667,kt-o-bejnie-nadzor-nad-budowa-14>

https://www.stat.fi/hup/luoluk/luoluk_vaesta_en.html

<https://www.rynek-kolejowy.pl/wiadomosci/lozdz-fabryczna-malo-podroznych-to-malo-chetnych-na-wynajem-pomieszczen-90059.html>

<https://przeczepymierze.pl/blog/pl/news-lozdz-transport-kolejowy-tunel-centrum-miasta-tunel-srednicowy-498.html>

<https://na.lozdzkie.pl/dane/komunikaty/20progowo-7453581KAS20-%20podmianowanie%202018-%20-%20Inf.%20Pras.pdf>

Kierunki rozwoju Łódzkiego Węzła Kolejowego, Jan Raczynski, Tomasz Buziński, 2017, s-6

http://yadda.icm.edu.pl/yadda/element/bwmeta1.element.baztech-75c2dbd5-56d2-4260-ac2f-36f46487e8dd/c/Raczynski__BuzalekITS1-2.pdf

http://www.inzynierbudownictwa.pl/inwestycje,artykul,nowe_linie_kolejowe__warszawa-wroclaw_lozdz_plany.12089

<https://www.rynek-kolejowy.pl/wiadomosci/ka-przez-tunel-srednicowy-jeszcze-czesciej-niz-planowano-85060.html>, stan z dnia 10.09.2019

<https://www.rynek-kolejowy.pl/mobilite/rekondowcy-2018-ral-ko-pod-20-wiecej-pasazerow-90055.html>

<https://www.transport-publiczny.pl/wiadomosci/warszawa-transport-szynowy-to-palowa-komunikacji-miejscowej-55998.html>

http://pl.globalcityholdings.com/a/1713_ruszylo-budowa-najwiekszego-w-europie-srodkowo-wschodniej-parku-wodnego

<https://dzienniklodzki.pl/nowe-centrum-losdz-najdruzsz-dzialka-sprzedana-zdjecia/ar/11612862>

<https://www.bryla.pl/bryla/7,85301,24590561,off-piotrkowsko-w-losdz-biurowicz-z-publicznym-ogrodem-na-dachu.html>

Rynek biurowy w Łodzi, wrzesień 2019, Savills

JLL Q2 2019

JLL, lipiec 2019

<https://dzienniklodzki.pl/raport-firmy-jll-rynek-mieszkan-w-losdz-będzie-rasł-a-ceny-razem-z-nim/ar/c9-14467741>

<https://businessinsider.com.pl/finance/makroekonomia/nowy-jedwabny-szlak-najwazniejsza-inicjatywa-ekonomiczna-chin/2xtxt6>

https://dtpace.um.lodz.pl/xmlui/bitstream/handle/11089/23188/%5B%5D-300_Swieszczak_Potencja%20innowacyjny.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Potencjał innowacyjny firm z sektora małych i średnich przedsiębiorstw - przykład województwa łódzkiego, Monika Świeszczak, Łódź, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, 2016

<https://www.mbank.pl/en/investor-relations/shares/shareholders.html>

<https://www.gowork.pl/blog/przystanek-mbank-zatrudnia-pracownikow-w-losdz>

https://uml.lodz.pl/files/public/dla_biznesu/inwestlodz/Human_capital_in_lozdzkie_region.pdf

<https://dziendobry.tvn.pl/a/back-office-manager-specialist-kim-jest-to-osoba>

<https://www.pb.pl/polska-zaglebiam-bankowosci-872066>

<https://uml.lodz.pl/dla-biznesu/dla-inwestora/zachety-dla-inwestora/>

